

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

BF

UNIVERZA V LJUBLJANI
Biotehniška fakulteta

Katedra za agrarno ekonomiko, politiko in pravo

Vizija: „Naše kmetijstvo in hrana v 2040“

– Kazalniki kmetijsko-prehranskega sistema

Emil Erjavec, Ilona Rac, Matic Soklič, UL BF
ob podpori širše strokovne skupine MKGP, KIS in sodelavcev KAEPP BF

Delavnica MKGP, 29. 9. 2025

NAMEN:

Podpora oblikovanju vizije razvoja slovenskega kmetijsko-prehranskega sistema

S pomočjo analize stanja in gibanj kazalnikov vpliva ter njihove projekcije do 2040 podpreti razpravo in pripravo:

Vizije „Naše kmetijstvo in hrana v 2040“.

Zakaj se naslavlja celoten kmetijsko-prehranski sistem?

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

- Iskanje sistemskih rešitev v podporo pravičnemu prehodu v **odporen, trajnosten kmetijsko-prehranski sistem**
- Iskanje sinergij in zmanjšanje konfliktov --> med politikami, med akterji, med spodbudami
- Usklajevanje proizvodnje in povpraševanja "od vil do vilic,,
- VSI deli kmetijsko-prehranskega sistema morajo delovati usklajeno in prevzeti koncept večje trajnosti.
- Večja trajnost le kmetijstva ne bo prinesla optimalnih učinkov za vso družbo.
- Prehranska pismenost in usmerjanje prehranskega okolja (ne samo individualne odgovornosti potrošnikov)

NAMEN:

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

Podpora oblikovanju vizije razvoja slovenskega kmetijsko-prehranskega sistema

Analiza stanja in gibanj kazalnikov:

- Izbor ključnih kazalnikov vsebine kmetijske politike in pregled gibanj aktualnih podatkov
- (Statistična) projekcija gibanj kazalnikov vpliva do leta 2040.
 - ... kaže, kam se gibljejo trendi v primeru, da se zunanji dejavniki ne spremenijo bistveno, in da se javne politike ne spremenijo.
- ... kar (oboje) omogoča:
 - razpravo o tem, kaj vpliva na ta gibanja, kakšen je vpliv zunanjih in notranjih dejavnikov
 - presojo, ali so trendi družbeno sprejemljivi ali jih je treba popraviti.
 - kaj konkretno je potrebno v kmetijski politiki spremeniti in razmišljati o izboru primernih mehanizmov
 - razpravo o kmetijski politiki na temelju podatkov in opredeliti, kako jih izboljšati

PRISTOP – metodologija

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

Kazalniki, podatki, analiza in način napovedovanja

Izbor kazalnikov in podatkovni viri

- Izbor kazalnikov (uporaba v državnih razvojnih dokumentih + kazalniki EK, usklajeno v strokovni skupini za pripravo tega dokumenta)
- Podatkovni viri: SURS, KIS; MKGP, EK, GZS
- Umestitev kazalnikov po področjih trajnosti: **10 specifičnih ciljev trenutne SKP**: 2023–2027
 - Skladno tudi z novimi dokumenti EU. Možna drugačna poimenovanja, v osnovi temelji na sistemu trajnosti
- Omejena kakovost in razpoložljivost podatkov!

Izhodiščni scenarij

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

Opredelitev scenarija:

- (Statistična) projekcija gibanj kazalnikov vpliva do leta 2040.
 - Iskanje najbolj prilegajoče krivulje in napoved vrednosti do 2040 s pomočjo programa Excel (kriterij R^2). Večkratni poskusi z iskanjem argumentacije in povednostjo rezultatov znotraj strokovne skupine in z zunanjimi sodelavci.
 - Omejena kakovost analize v primeru manjšega števila pojavitev. Najboljši možni približek.
- Scenarij kaže, kam se gibljejo trendi v primeru, da se zunanji dejavniki ne spremenijo bistveno, da se zastavljeni trendi nadaljujejo in da se javne politike ne spremenijo.

Scenarij omogoča:

- razpravo o tem, kaj vpliva na ta gibanja, kakšen je vpliv zunanjih in notranjih dejavnikov
- presojo, ali so trendi družbeno sprejemljivi ali jih je treba popraviti.
- opredelitev zelenega scenarija – **Scenarij Vizije**
- vendar, nekatere pomembne vsebine in podatki različnih stebrov trajnosti kmetijsko-prehranskih sistemov niso zadovoljivo pokriti.

Scenarij Vizija 2040

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

Cilj

- Iskanje zelenega stanja (cilji), opredeljenega z izbranimi kazalniki
- KAM BI RADI prišli in je to še realno ob spremenjenih politikah in ekonomskih odzivih

Tehnični opis scenarija

- ... kot projekcija, ki odstopa od Izhodiščnega scenarija (po letu 2028, pomembno je predvsem zaključno leto 2040: **kam bi radi prišli**)
- projekcija je oblikovana kot vizija: zeleno stanje, ocenjeno s pomočjo ekspertne razprave, kot osnova za participatorno iskanje smeri sprememb v nadaljevanju priprave Vizije

Vsebinska usmeritev

- Izhaja iz **nacionalnih dokumentov**:
 - Resolucija za kmetijstvo, podnebna strategija, ...
- Upošteva skupne **strategije EU** :
 - Dialog, Vizija, napoved SKP po 2028, strategija na področju trajnosti, konkurenčen razvoj
- Multi-disciplinarni pristop in integracija znanja

Ekonomska trajnost:

Cilj 1: dohodek

BF

UNIVERZA V LJUBLJANI
Biotehniška fakulteta

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

CILJ 1: dohodek

– ključna vprašanja

Ohranitev in razvoj **proizvodnih virov**

- Ohranjanje kmetijskih zemljišč in rodovitnosti/ekosistemskih storitev kmetijskih tal
- Ohranitev staleža živali, ki omogoča doseganje konkurenčnosti KG in agroživilskih verig
- Generacijska prenova in ohranitev potenciala delovne sile za agroživilstvo (glej tudi cilj 7)

Želene spremembe **velikostne strukture kmetijskih gospodarstev** ob ohranitvi vitalnosti podeželja

- Povečanje števila tržno usmerjenih gospodarstev za doseganje ekonomije obsega in primerne dohodka
- Ohranitev srednje velikih in manjših gospodarstev, ki kombinirajo dohodke iz različnih virov in s tem krepijo vitalnost podeželja
- Posebna skrb za gorska in druga območja s težjimi razmerami za pridelavo (tudi splošni regionalni razvoj, glej cilj 8)

Povečanje **produktivnosti** v celotnem kmetijsko-prehranskem sistemu (obdelano v cilju 2)

- Trajnostna intenzifikacija pridelave v določenem segmentu kmetijstva

Rast pridelave in proizvodnje

- Povečanje kmetijske pridelave strateško pomembnih proizvodov (upoštevajoč naravne in strukturne danosti ter ob trajnostni rabi virov)
- Povečanje proizvodnje in rast izvoza živil (učinkovite verige)
- Doseganje prehranske suverenosti pri strateško pomembnih proizvodih, kjer to omogočajo naravni viri in strukturne razmere (glej cilj 2).

Dohodek kmetijstva in dodana vrednost v kmetijsko-prehranskih sistemih (glej tudi cilj 2)

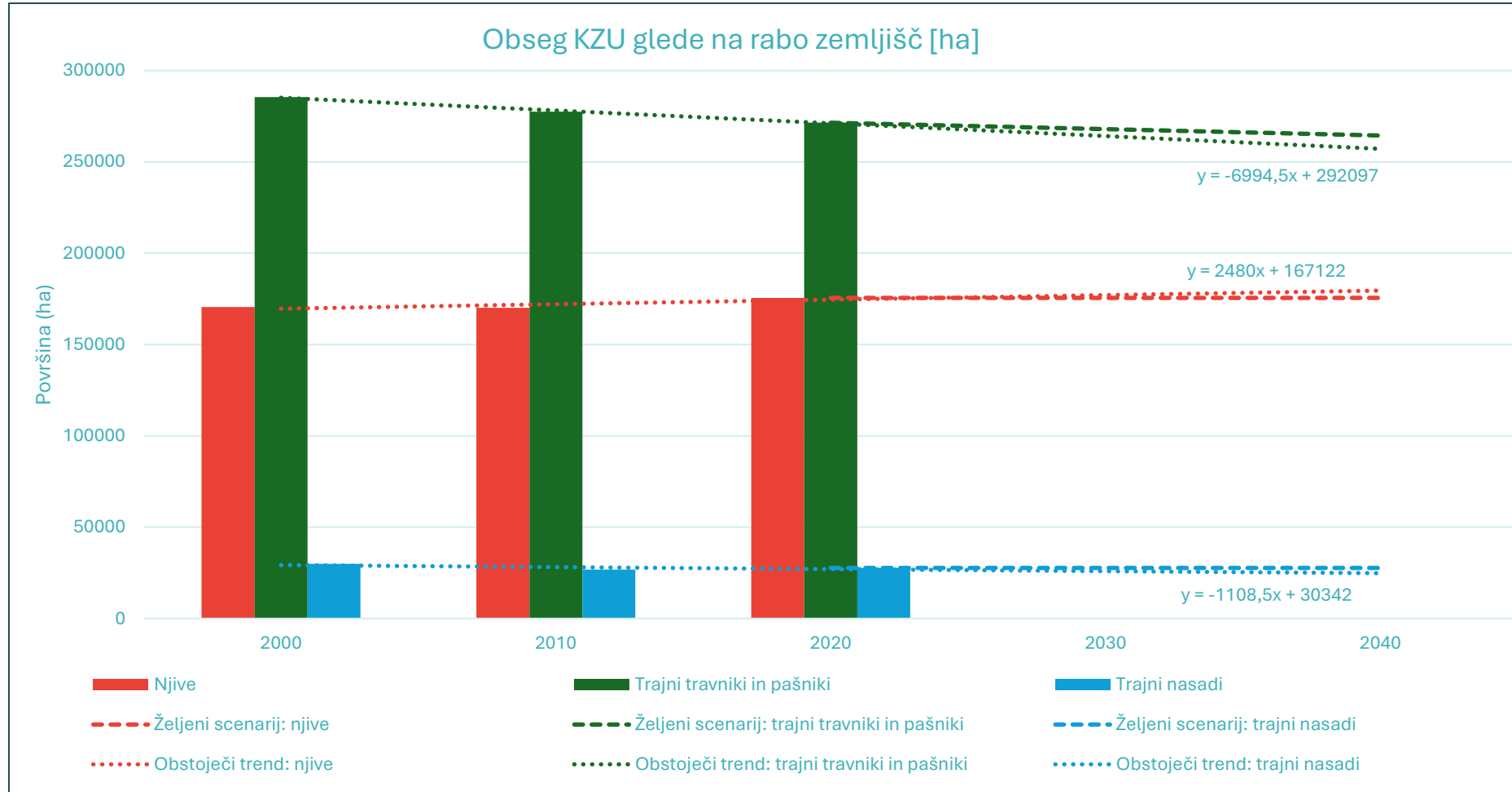

CILJ 1: dohodek

– Obseg KZU glede na rabo zemljišč

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

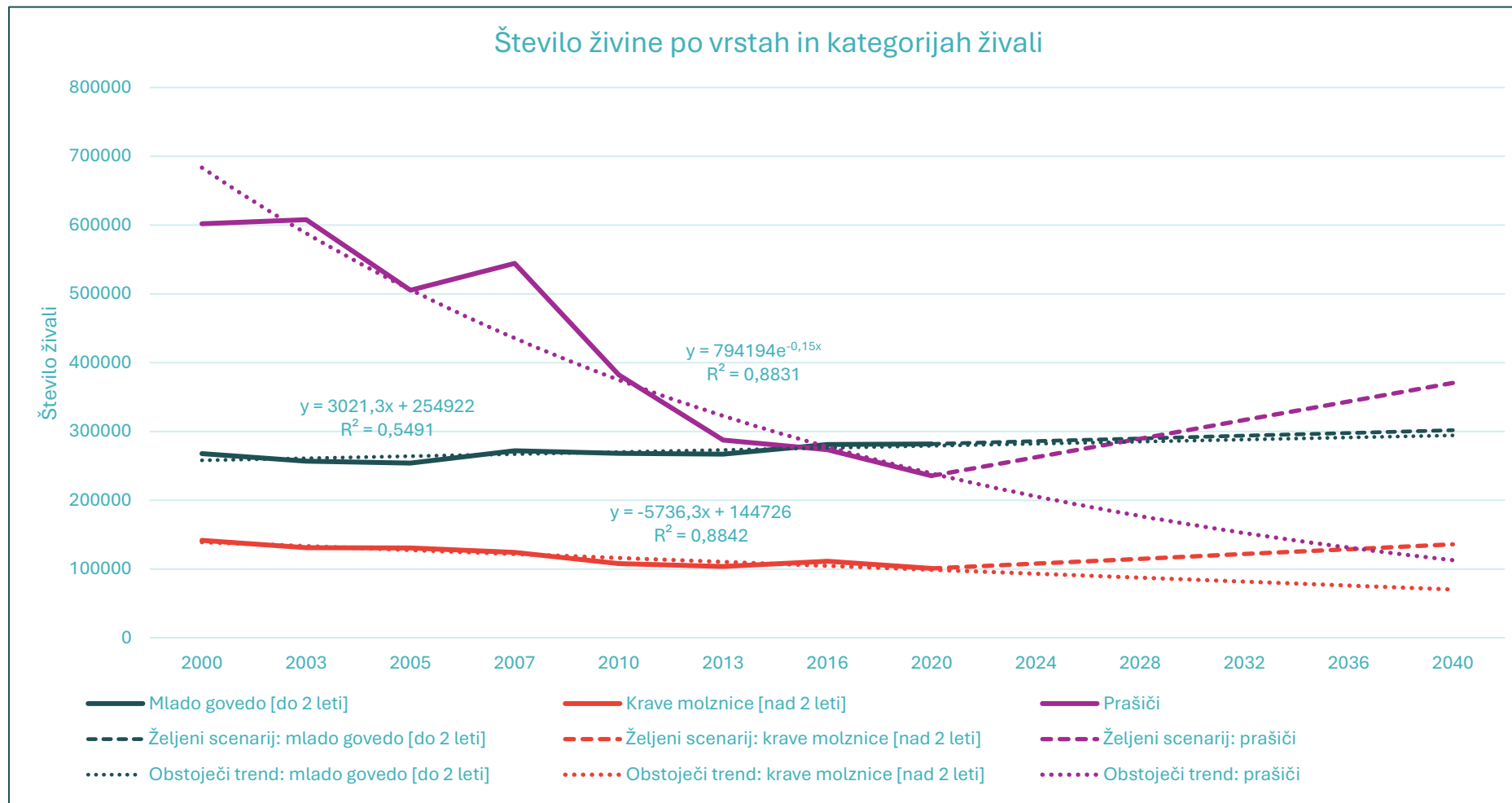

CILJ 1: dohodek

– Stalež živali

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

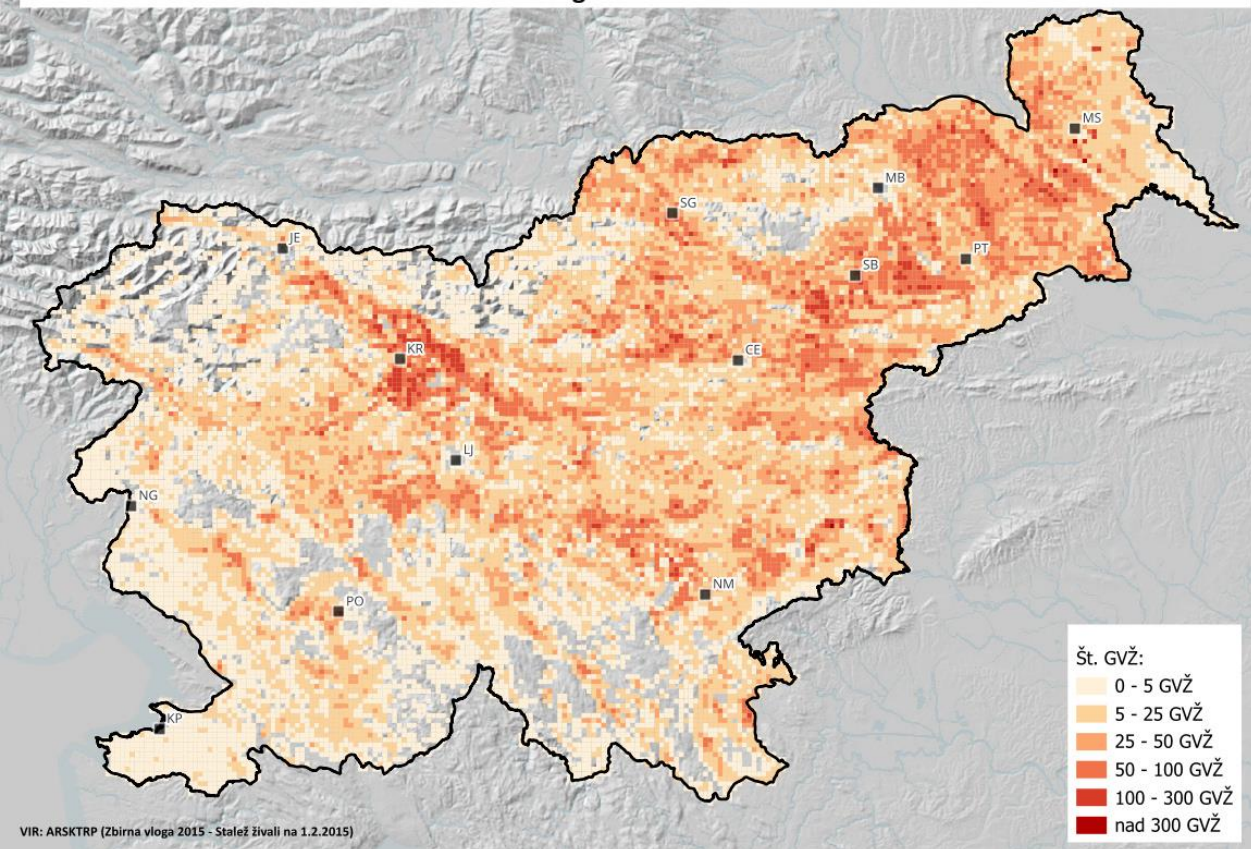
CILJ 1: dohodek

– Stalež živali - prostorsko

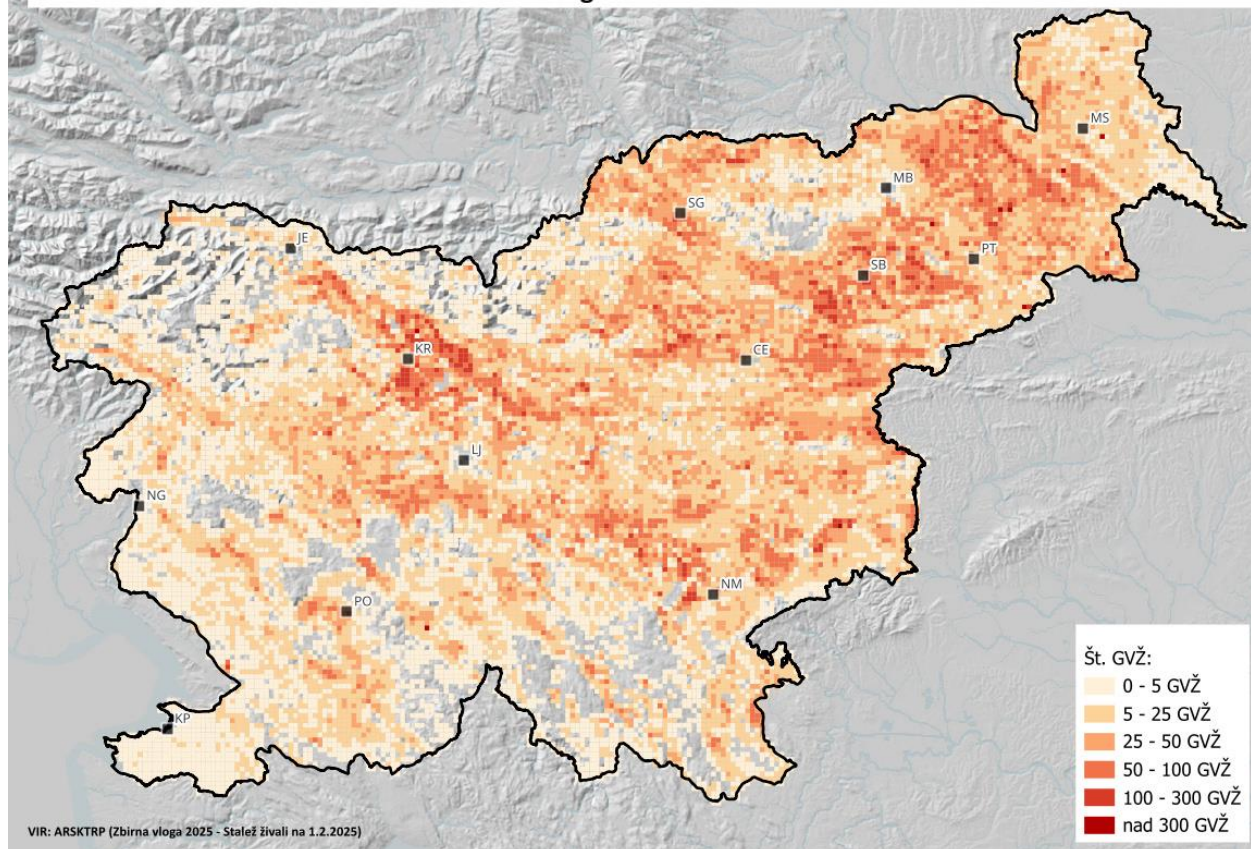

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

Št. GVŽ na kvadratu 1×1 km glede na obtežbo na GERK za leto 2015

Št. GVŽ na kvadratu 1×1 km glede na obtežbo na GERK za leto 2025

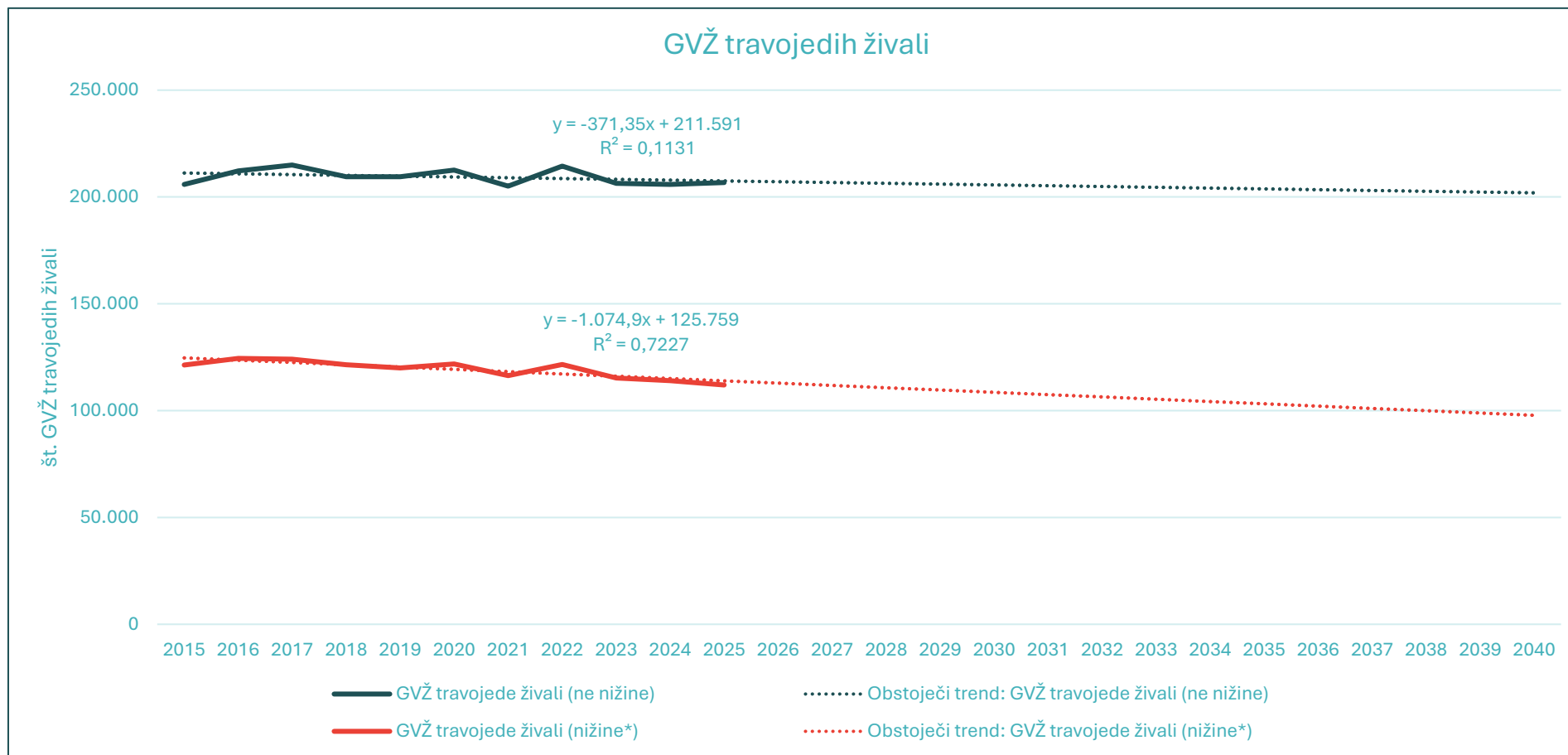

CILJ 1: dohodek

– Stalež živali – „nižine“

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

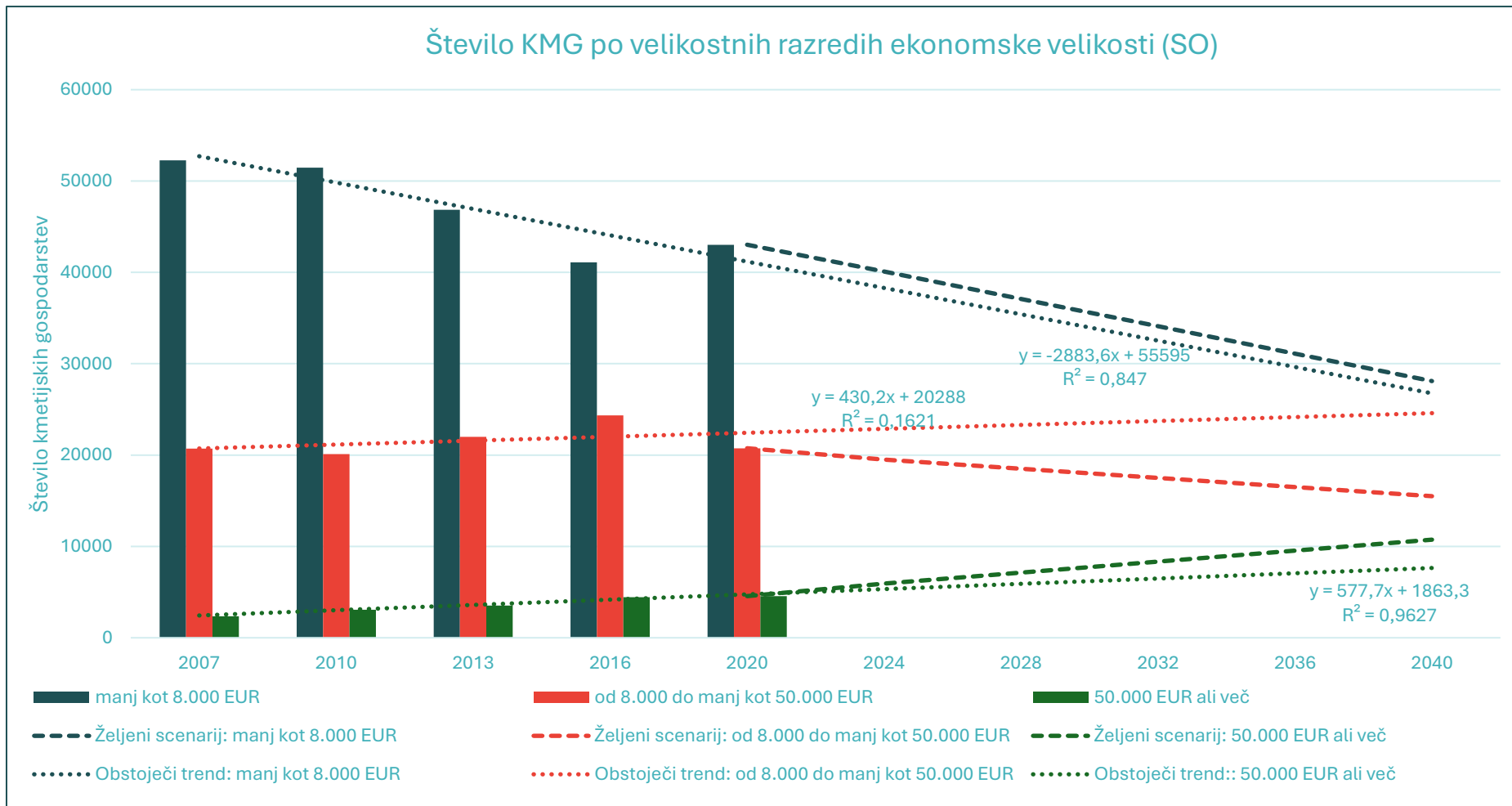
* spodnja dolina Krke, nižinska Gorenjska, okolica Celja, Prekmurje brez Goriškega, nižinska Štajerska, Vipavska dolina
VIR: Zbirna vloga (stalež živali na 1. feb)

CILJ 1: dohodek

– Kmetijska gospodarstva I

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

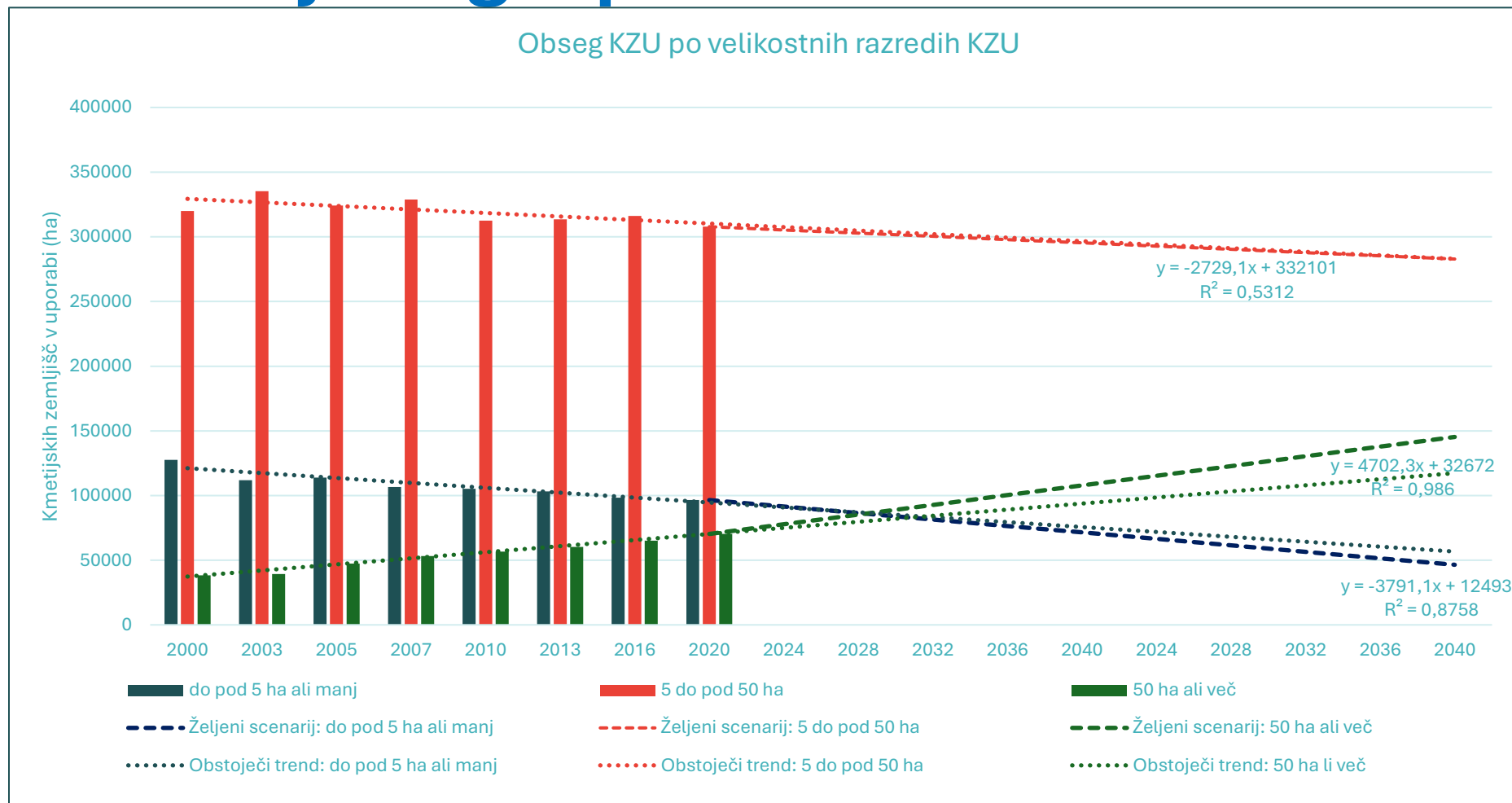

CILJ 1: dohodek

– Kmetijska gospodarstva II

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

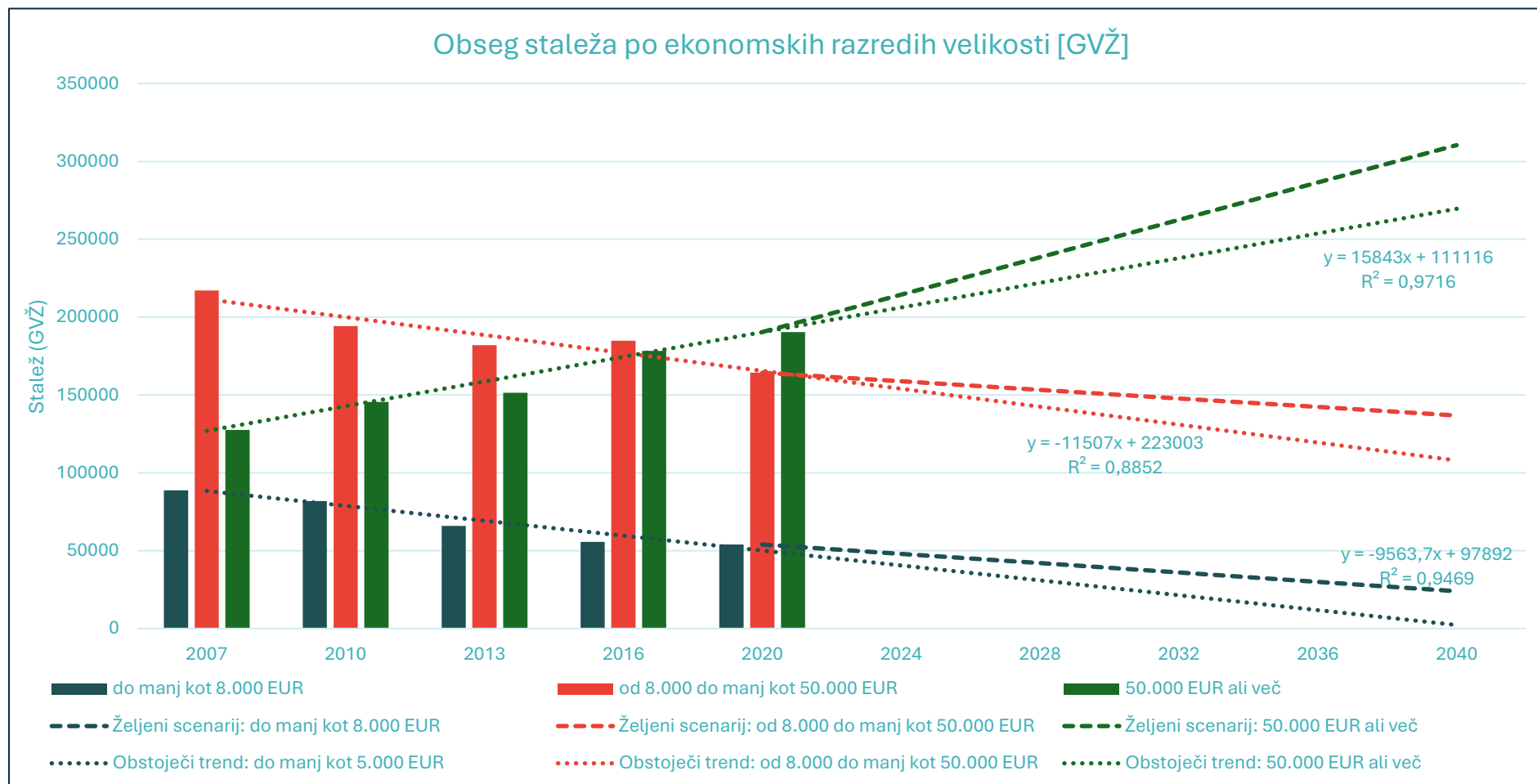

CILJ 1: dohodek

– Kmetijska gospodarstva III

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

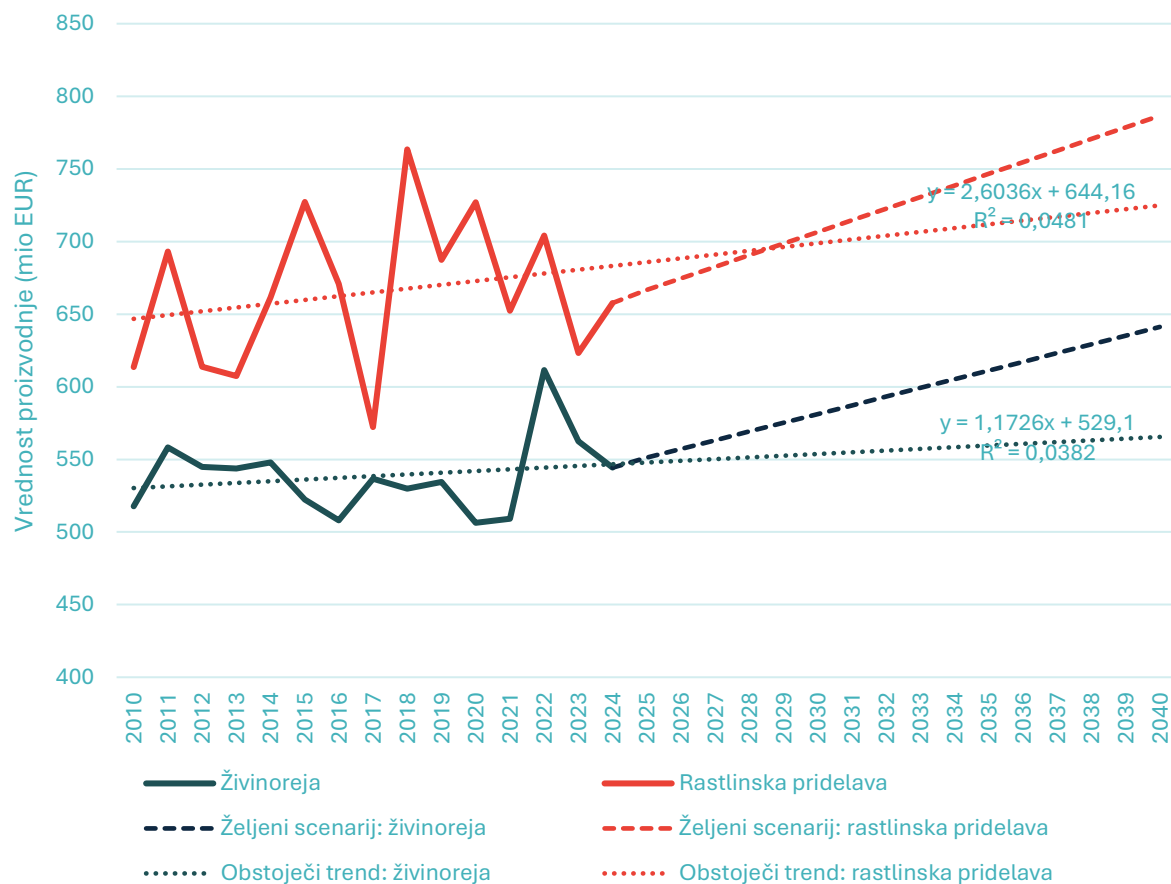
CILJ 1: dohodek

– Produkcija

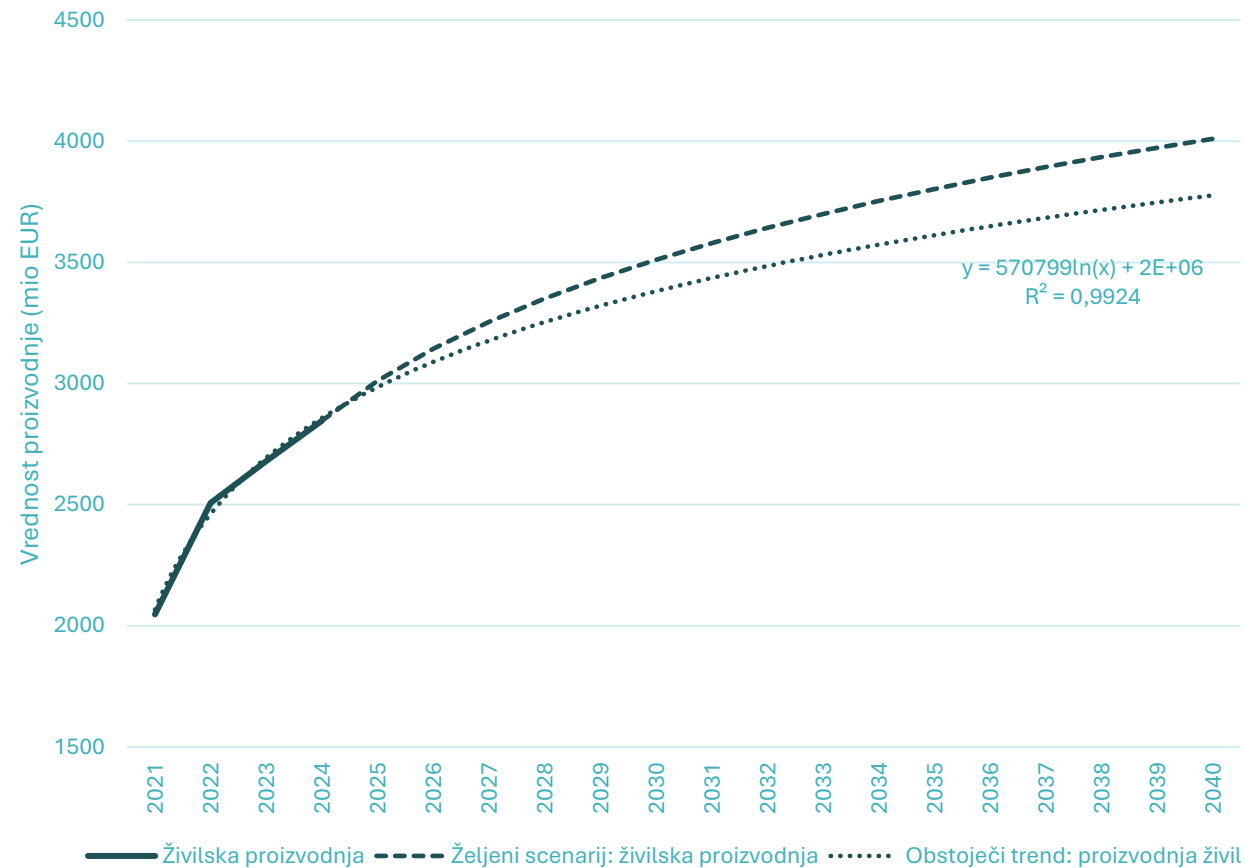

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

Vrednost kmetijske proizvodnje v realnih cenah [mio EUR]

Vrednost živilske proizvodnje [mio EUR]

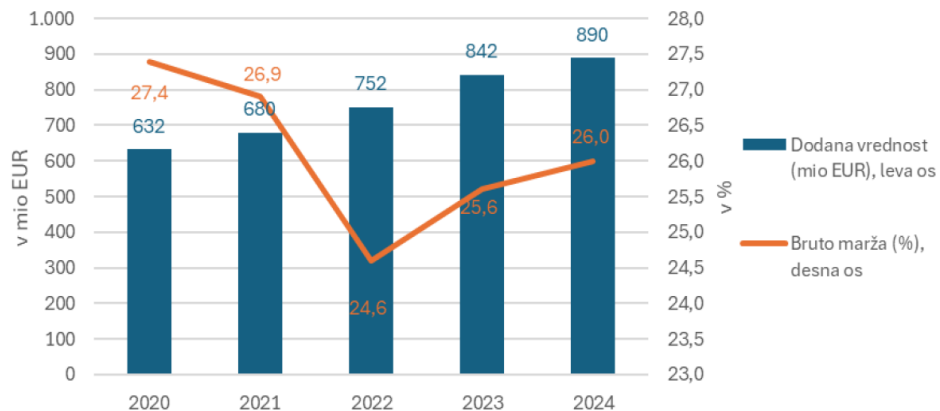

CILJ 1: dohodek

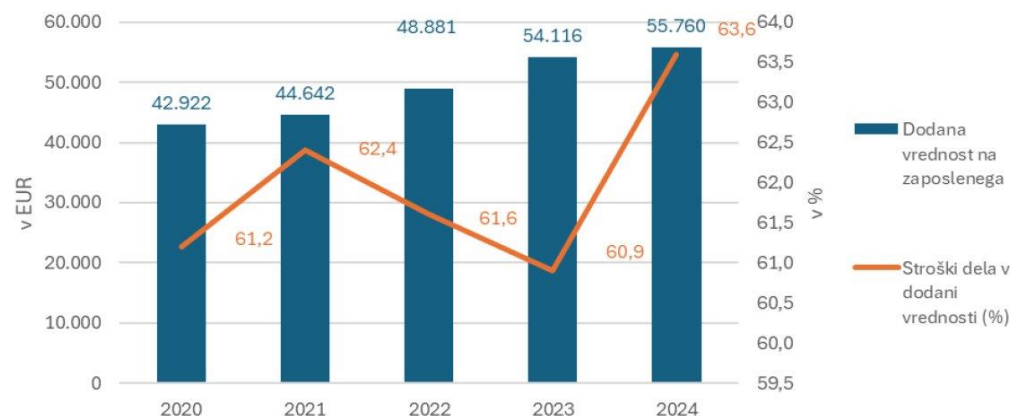
– Ekonomski kazalniki živilskih družb

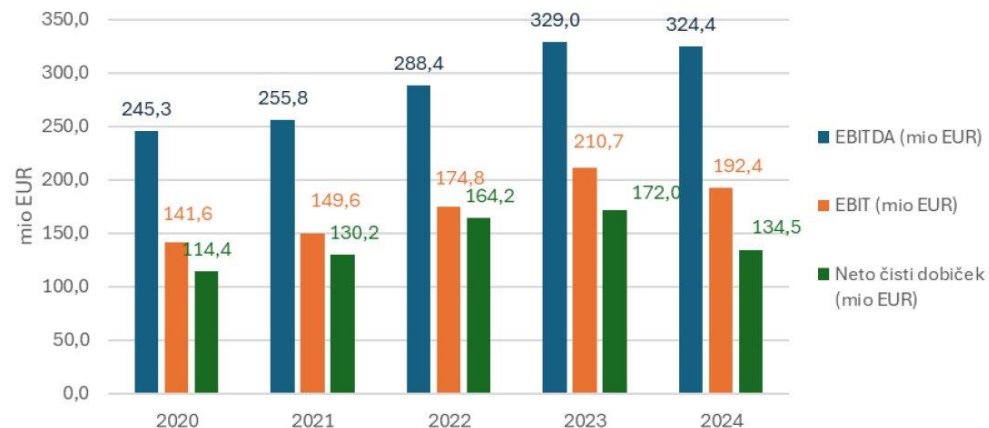
REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

Vir: Kapos, podatki Ajpes

Vir: Kapos, podatki Ajpes

Vir: Kapos, podatki Ajpes

Trend:

- Dodana vrednost stabilno raste, tudi na zaposlenega; EBITDA tudi
- Delno učinek inflacije. Realni učinki so.

Dejavniki:

- Napredek v prilagajanju trgu in preferencam potrošnikov ter učinkovitosti poslovanja

Uresničevanje družbenih ciljev:

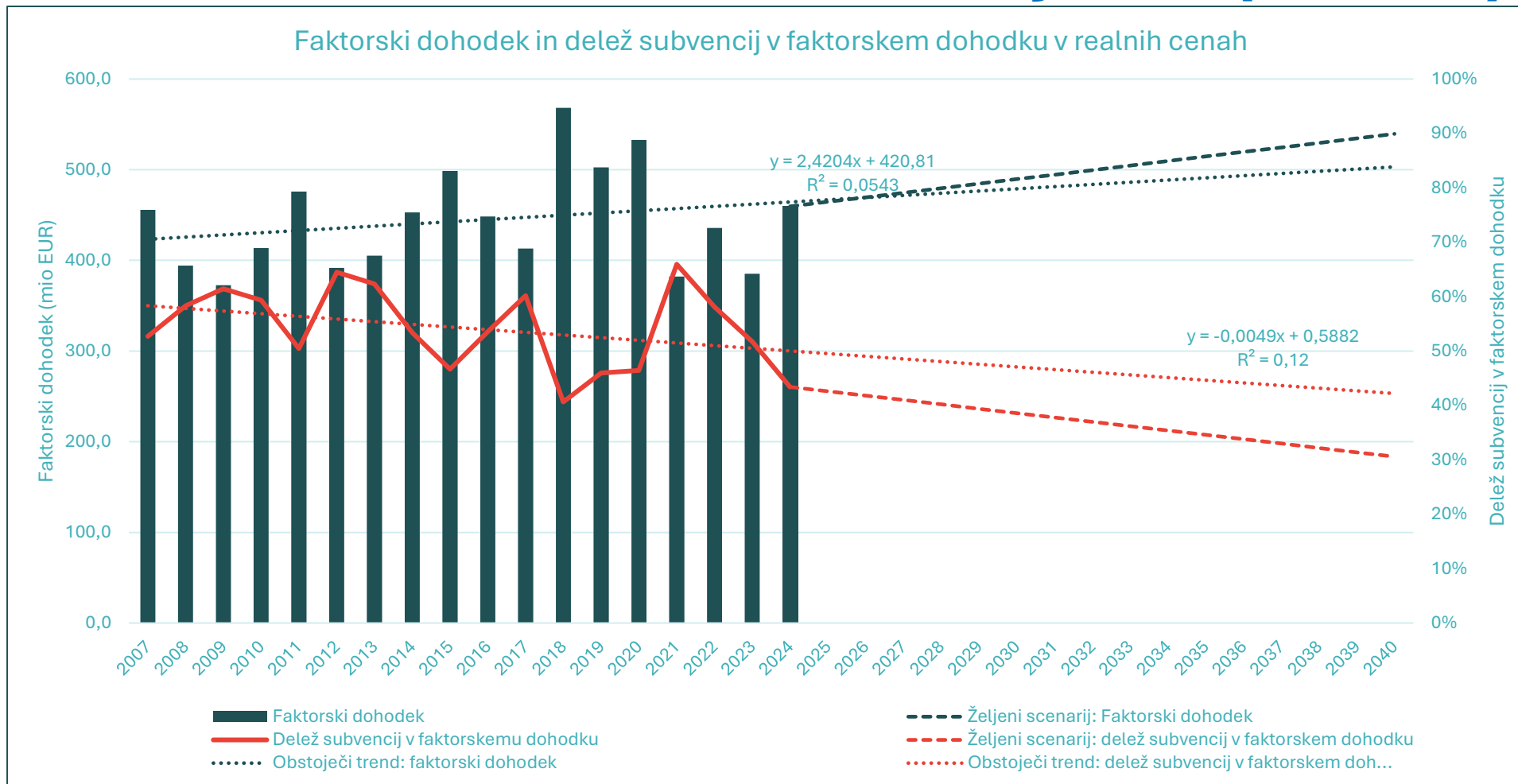
- V splošnem rast živilske industrije, vendar počasna

CILJ 1: dohodek

– Faktorski dohodek v kmetijstvu (realno)

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

Ekonomska trajnost:

Cilj 2: konkurenčnost

BF

UNIVERZA V LJUBLJANI
Biotehniška fakulteta

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

CILJ 2: konkurenčnost

– ključna vprašanja

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

Izboljšanje konkurenčnosti kmetijsko-prehranskega sistema in njegovih členov z:

- Rastjo **produktivnosti** v kmetijstvu in v živilstvu (na trajnosten način), krepitevijo verig, digitalizacijo
- Doseganjem primerljivega **dohodka** in **dodane vrednosti** členov kmetijsko-prehranskega sistema (na nacionalni in EU ravni), ki omogoča trajnostno rabo virov
- Izboljšanjem **trgovinske bilance** z agroživilskimi proizvodi s povečanjem trajnostne proizvodnje in zmanjšanjem uvozne odvisnosti pri strateških prehranskih proizvodih

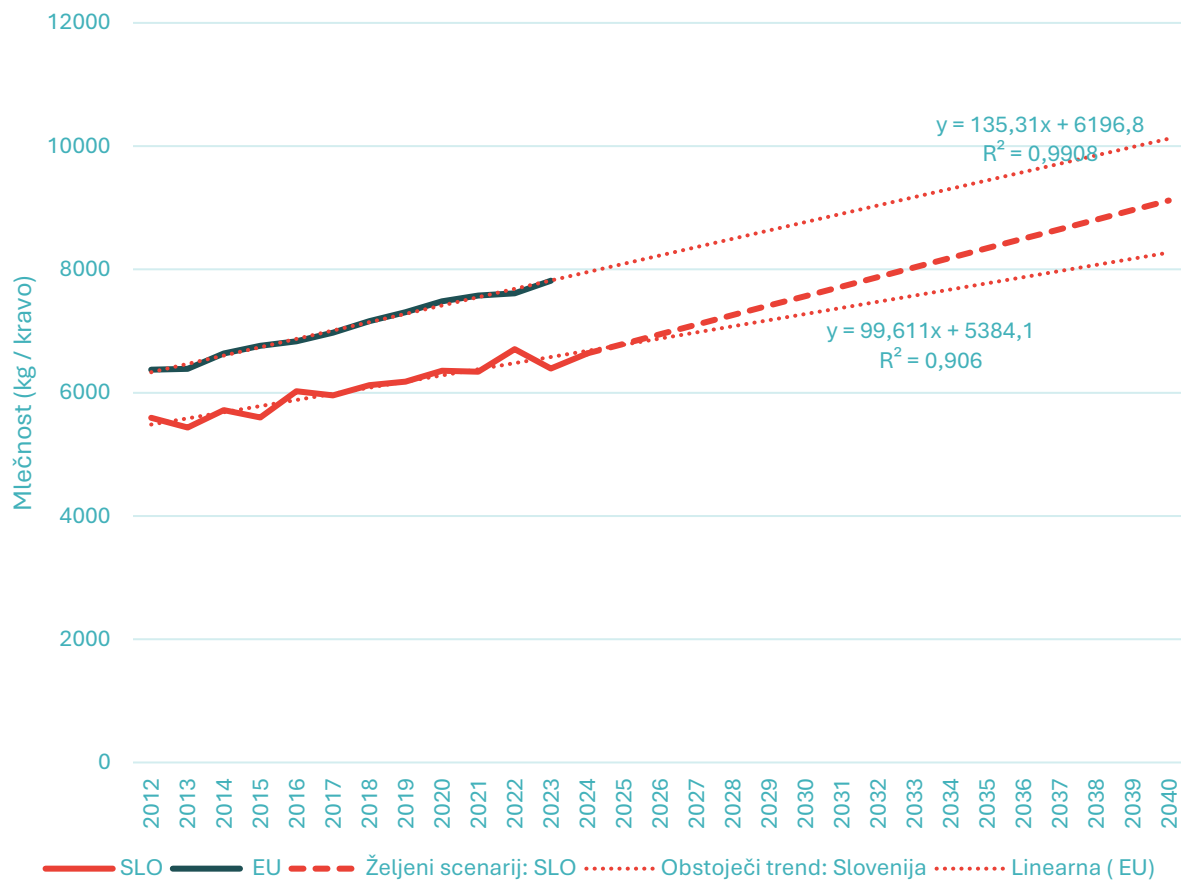
CILJ 2: konkurenčnost

– mlečnost in pridelek pšenice

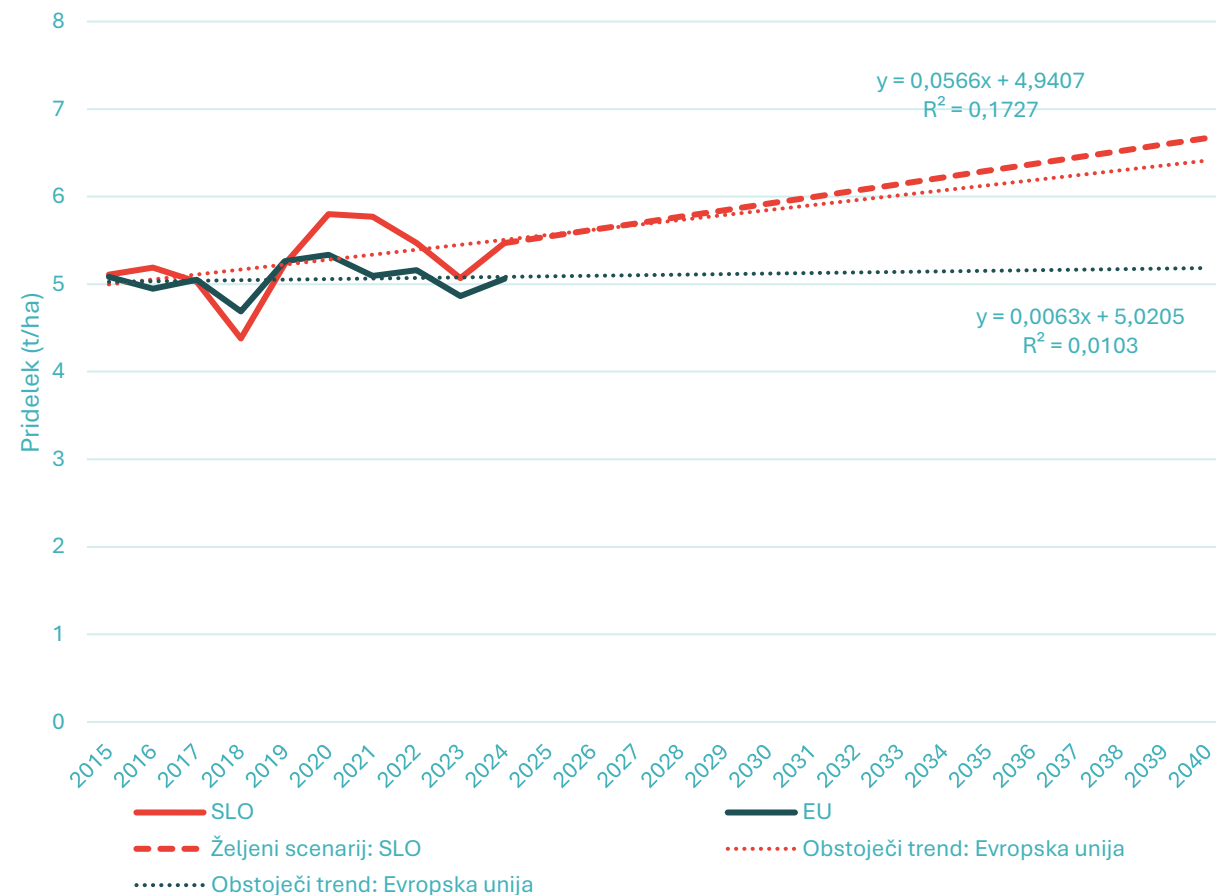

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

Povprečna mlečnost [kg mleka / kravo]

Povprečni pridelek pšenice in pire [t/ha]

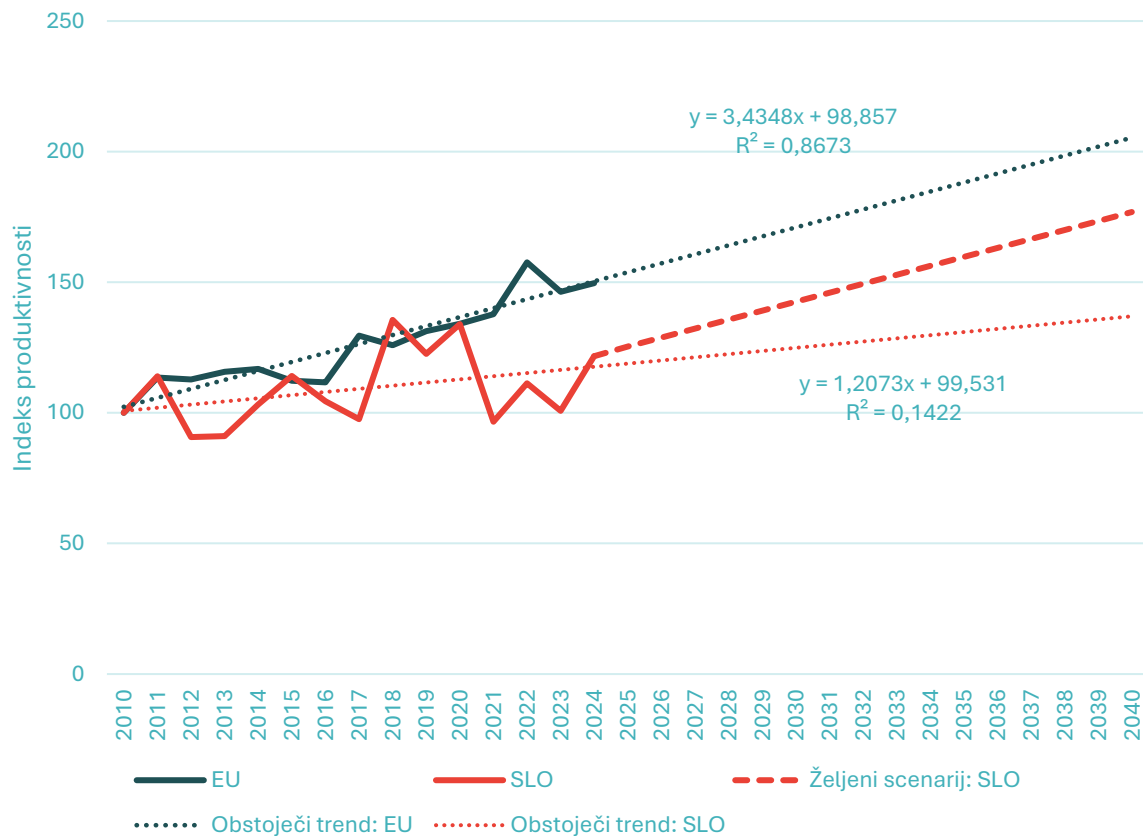
CILJ 2: konkurenčnost

- produktivnost v kmetijstvu in ŽPI

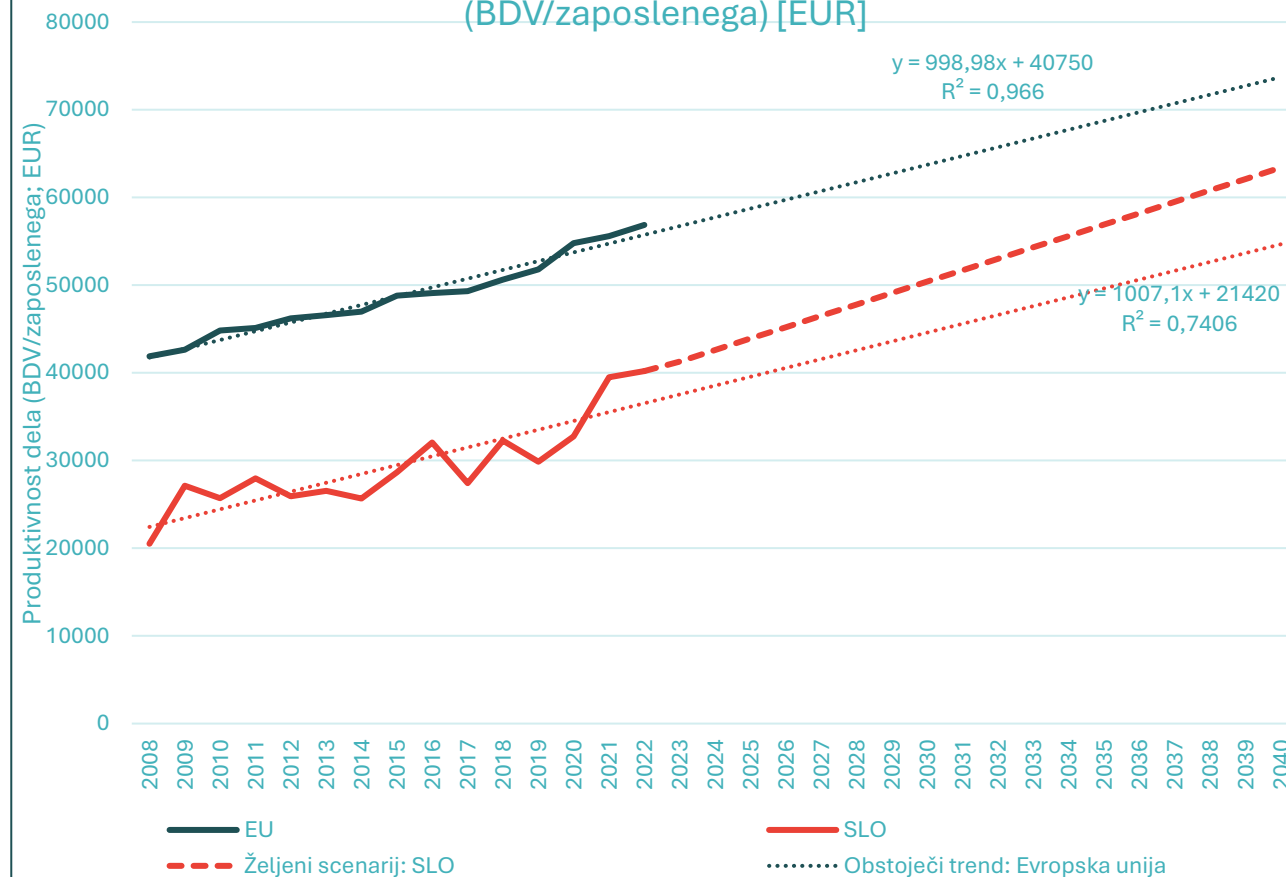

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

Produktivnost v kmetijstvu v realnih vrednostih (BDV/PDM, 2010=100)

Produktivnost dela v živilski industriji v realnih vrednostih (BDV/zaposlenega) [EUR]

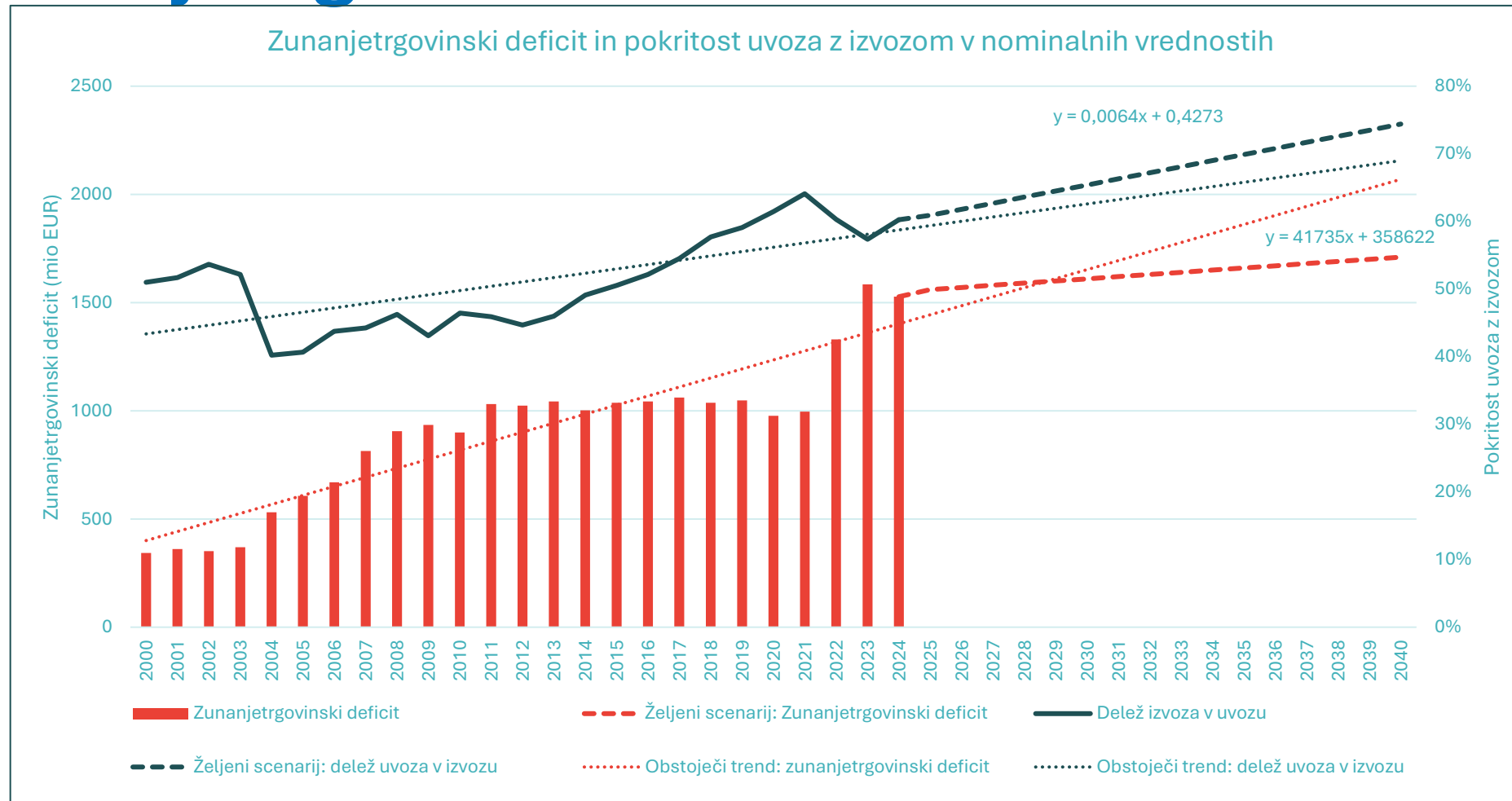

CILJ 2: konkurenčnost

– Zunanja trgovina

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

Ekonomska trajnost:

Cilj 3: agroživilske verige in položaj kmetijstva

BF

UNIVERZA V LJUBLJANI
Biotehniška fakulteta

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

CILJ 3: agroživilske verige in položaj kmetijstva

– ključna vprašanja

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

Horizontalno in vertikalno sodelovanje

- Povezane in učinkovite **agroživilske verige**
- Krepitev **lokalnih verig** oskrbe s hrano, vključno z oskrbo javnih zavodov
- Krepitev ekonomskega sodelovanja v verigi z izkoriščanjem ekonomije obsega, stabilnosti dobave
- Upravljanje s tveganji vzdolž verige
- Valorizacija trajnosti in sledljivosti kmetijskih proizvodov na trgu

Položaj členov v verigi

- Nepoštene prakse v verigi in **položaj členov** (posebej kmetijstva) v verigi
- **Pravičen prehod v trajnost** – razdelitev stroškov vzdolž verige

Na tem področju dodatno slaba pokritost s podatki!

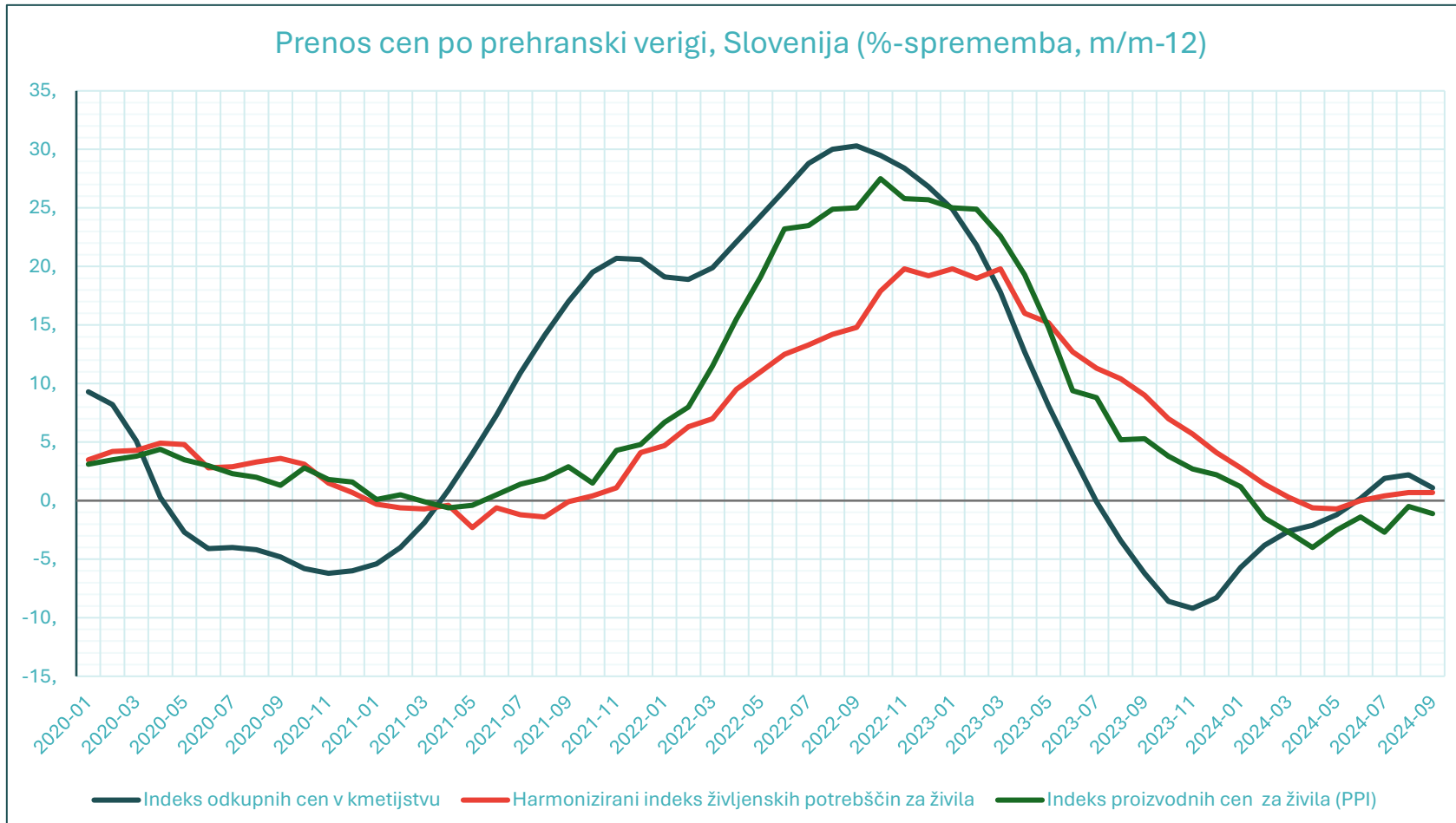

CILJ 3: položaj kmeta v verigi

– prenos cen

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

Trend:

- Ob nihanju cen v kmetijstvu jim cene po verigi sledijo z znatnim zamikom. To kaže na večjo občutljivost cen v kmetijstvu, a tudi njihov slabši tržni položaj v verigi.

Dejavniki:

- Večja občutljivost cen v primarni pridelavi; Kratko obdobje z veliko kriz, prekratko za daljnosežne sklepe.

Uresničevanje družbenih ciljev:

- Potrebna večja odpornost v primarni pridelavi
- Krepitev agroživilskih verig.

Vir: EUROSTAT

Metodologija

Okoljska trajnost:

Cilj 4: podnebne spremembe

BF

UNIVERZA V LJUBLJANI
Biotehniška fakulteta

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

CILJ 4: podnebne spremembe

– ključna vprašanja

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

Prilagajanje sektorja podnebnim spremembam

Ključen izziv prihodnosti kmetijsko-prehranskih sistemov, SLO posebej ogrožena

- Naložbe v preventivo (protitočni sistemi, namakalni sistemi z oroševanjem, zavarovani prostori)
- Upravljanje s tveganji (ekonomski mehanizmi, z diverzifikacijo pridelave)
- Omogočitev dostopa do vode in nujnost varčne rabe vode
- Sprememba kmetijskih praks (izbor kultur in sort, skrb za tla, oskrbo rastlin, sprememba kolobarja ...) in podnebno strateško usmerjanje razvoja kmetijskih panog
- Zdravje ter počutje ljudi (delovna sila) in živali (vročinski stres ...)

Blaženje podnebnih sprememb – CH₄, N₂O, CO₂

- Zmanjševanje izpustov toplogrednih plinov (TGP);
- Sekvestracija (izraba ponorov – vezava C v tla), kjer je mogoče

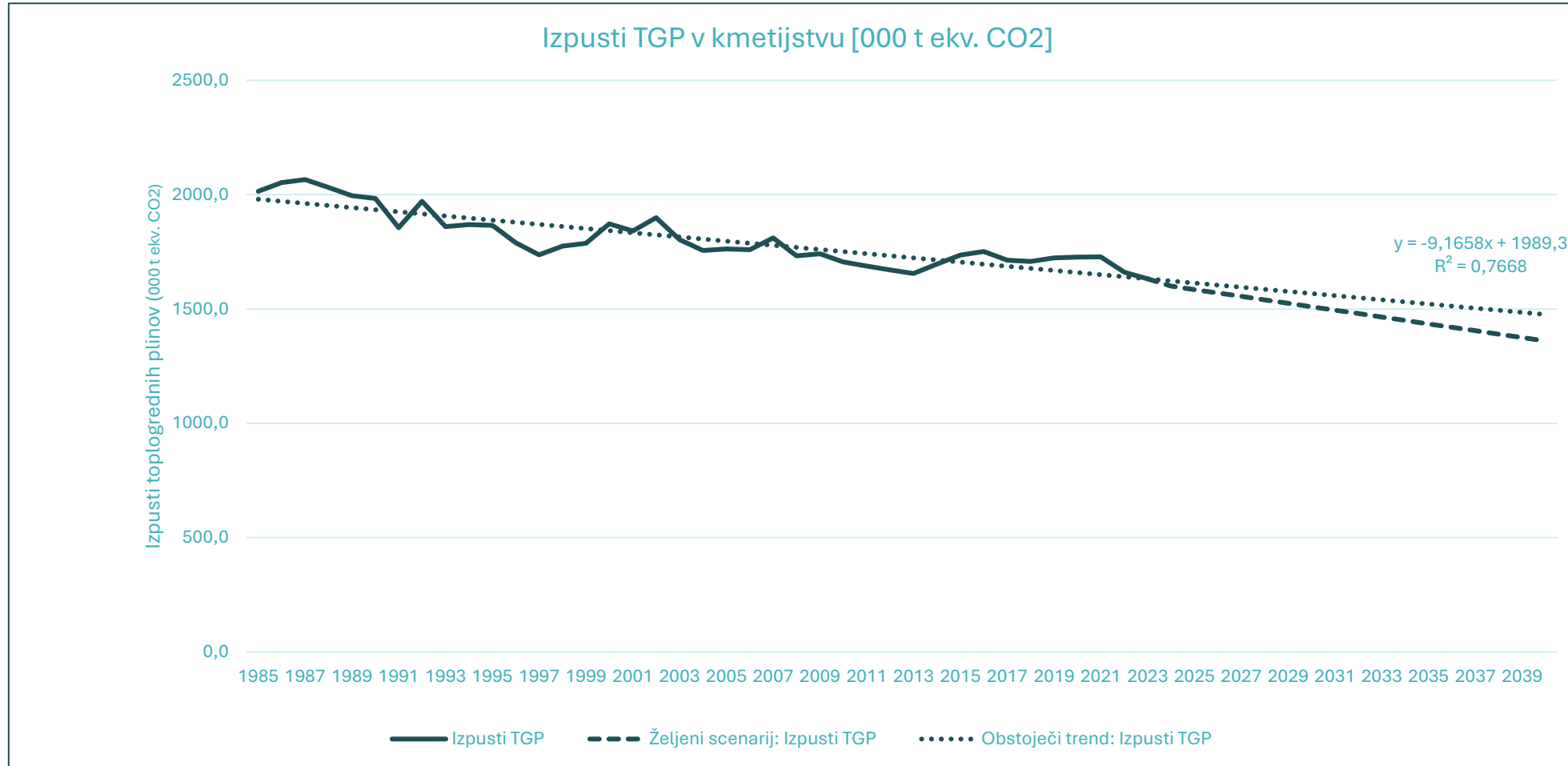

Cilj 4: podnebne spremembe – blaženje

– Izpusti TGP

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

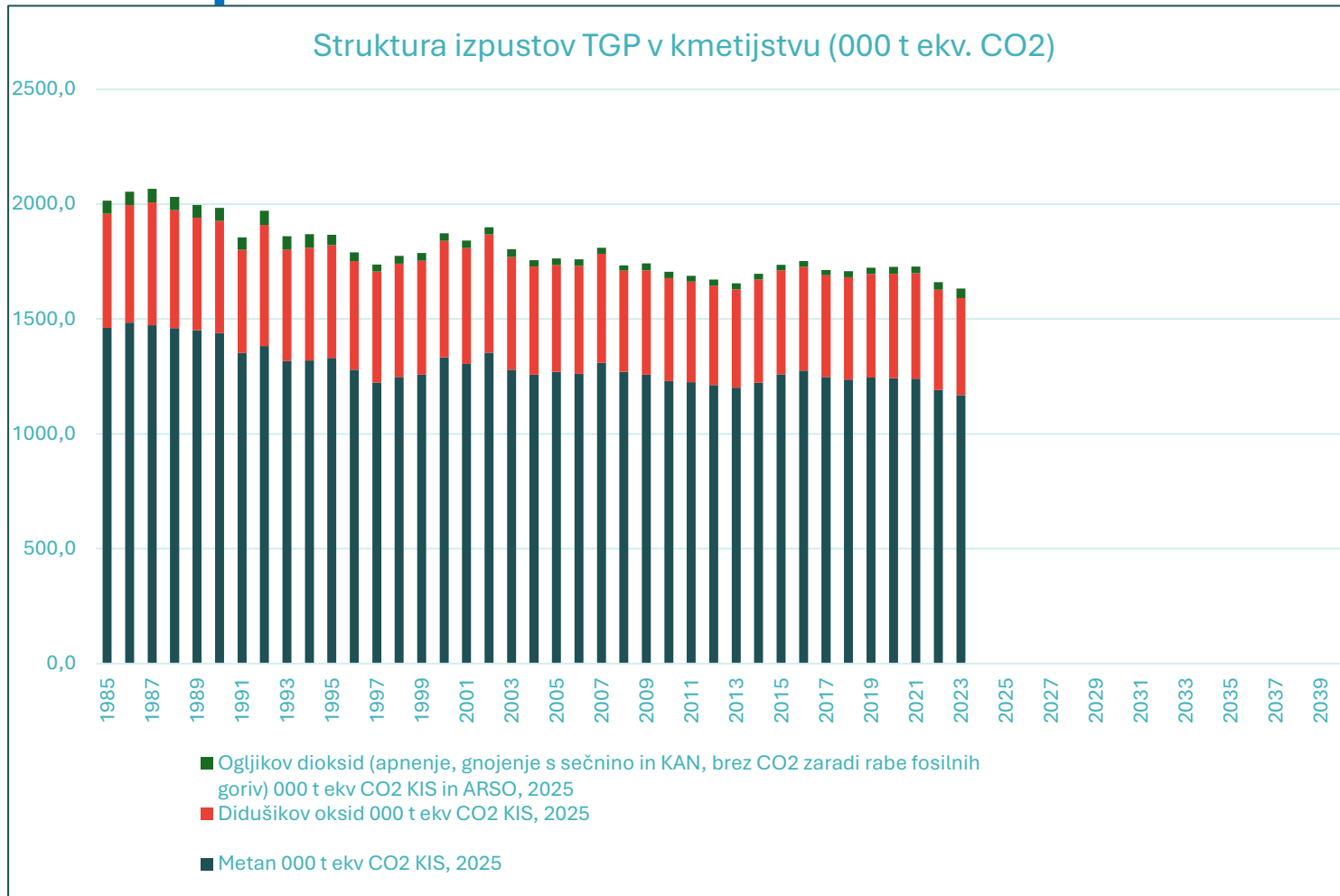

Cilj 4: podnebne spremembe – blaženje

– Izpusti TGP II

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

Trend:

- Splošno upadanje
- N₂O – več pozornosti nameniti

Dejavniki:

- Zlasti zmanjšanje staleža in povečevanje učinkovitosti.

Uresničevanje družbenih ciljev:

- Zmanjševanje približno na ravni zahodnih članic EU in nekoliko pod povprečjem EU.

Opomba: spreminjanje metodologije preračunov GWP

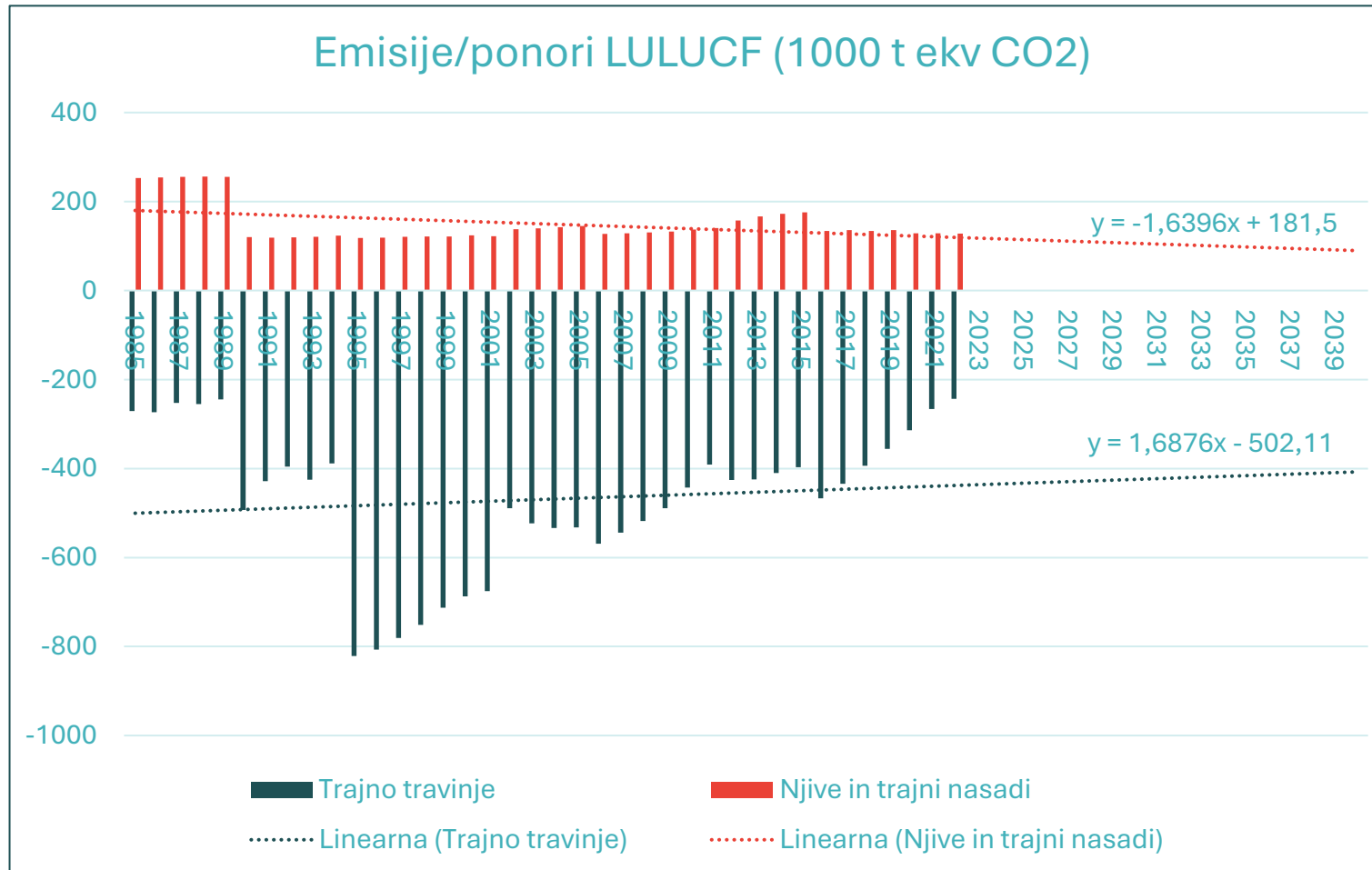
Vir: KIS in ARSO

Cilj 4: podnebne spremembe – blaženje

– Izpusti TGP III

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

Trend:

- Ponori zaradi travnikov se zmanjšujejo, emisije zaradi njiv in trajnih nasadov tudi ==> zaskrbljujoče

Dejavniki:

- Zmanjševanje površin pridelovalnih zemljišč (nekaj pozidave (-); in izboljšanje kmetijskih praks; travinje: zaraščanje (+), preoravanje (-) in pozidava (-)

Uresničevanje družbenih ciljev:

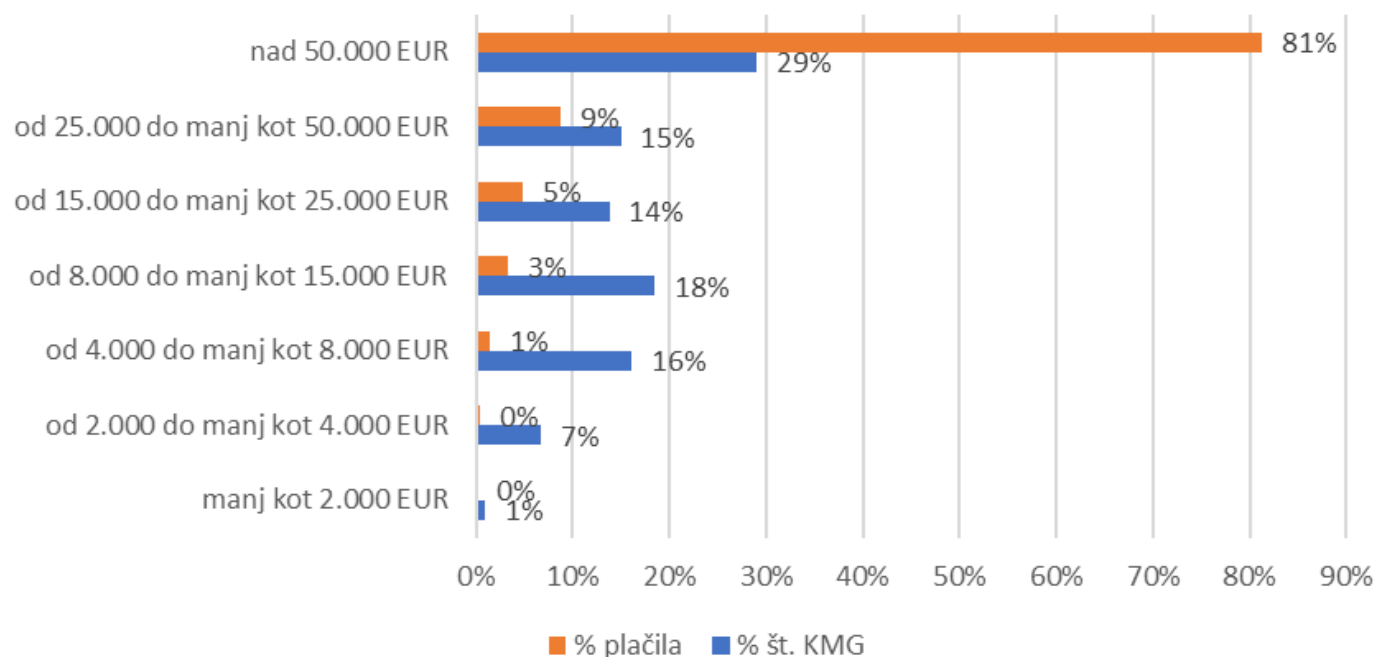
- Izboljšanje bilance. Dovolj?

Vir: GIS

Cilj 4: podnebne spremembe – prilagajanje

– sofinanciranje zavarovalnih premij glede na ekonomski razred

% KMG in skupne vrednosti izplačil sofinanciranja premij glede na razrede ekonomske velikosti standardnega prihodka

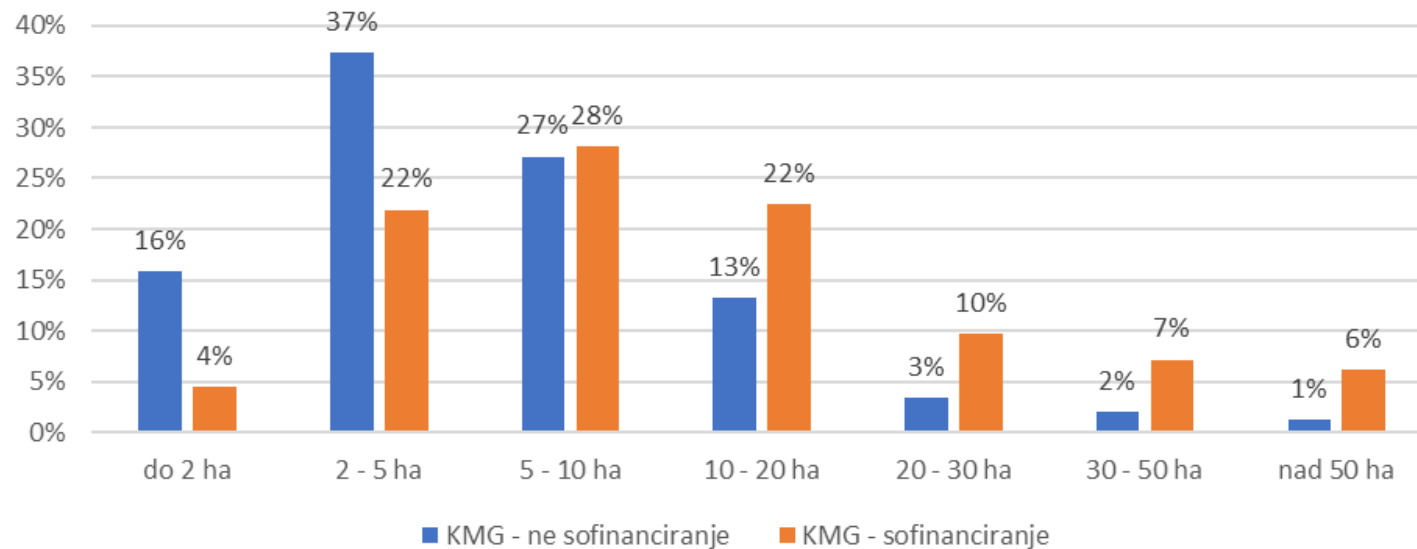
- KMG nad 50.000 EUR standardnega prihodka se je izplačalo kar 81% vsega sofinanciranja zavarovalnih premij, čeprav jih je med prejemki samo 29%.
- KMG do 15.000 EUR predstavljajo 42% in samo 5% izplačanih sredstev.

Vir: Letno poročilo o izplačanih zavarovalnih premijah za leto 2024 (ARSKTRP), Zbirna vloga 2024 (ARSKTRP)

Cilj 4: podnebne spremembe – prilagajanje

– sofinanciranje zavarovalnih premij glede na velikost KZU

% KMG glede na (ne)sofinanciranje zavarovalnih premij in glede na velikostni razred KZU

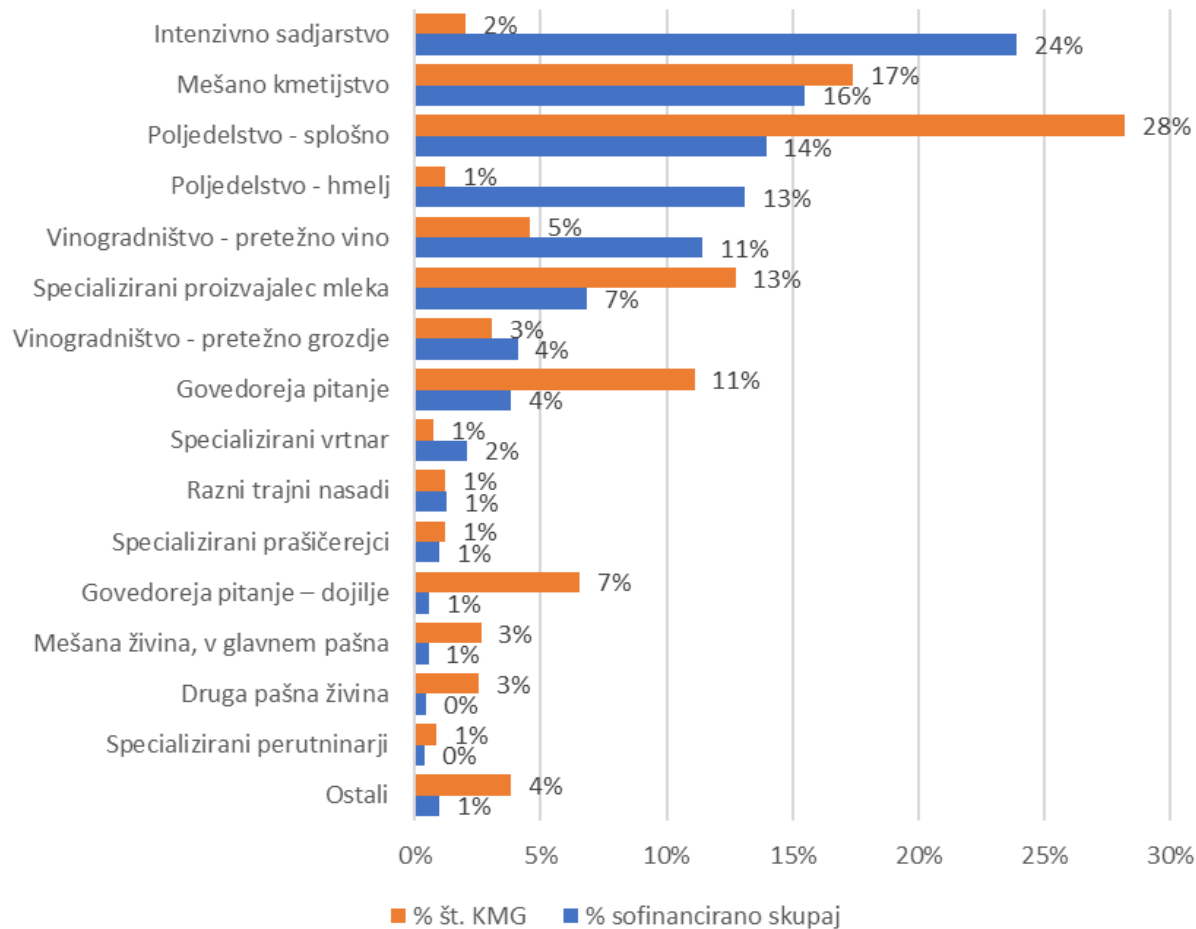

- V primerjavi s KMG, ki niso prejemniki plačil za sofinanciranje zavarovalnih premij, so KMG s sofinanciranjem zavarovalnih premij za več kot enkrat večje po kmetijskih zemljiščih v uporabi (povprečno KZU: 7,9 ha – 17,9 ha).

Vir: Letno poročilo o izplačanih zavarovalnih premijah za leto 2024 (ARSKTRP), Zbirna vloga 2024 (ARSKTRP)

Cilj 4: podnebne spremembe – prilagajanje

– sofinanciranje zavarovalnih premij po kmetijskih panogah

- Največ izplačil (78%) so prejeli KMG: Intenzivno sadjarstvo, Mešano kmetijstvo, Poljedelstvo – splošno, Poljedelstvo – hmelj, Vinogradništvo – pretežno vino.
- Med prejemniki sredstev pa obstajajo velike razlike med deležem prejetih sredstev in deležem št. KMG. Ta razlika lahko pokaže, v katerih sektorjih je zavarovanje (in posledično sofinanciranje) bolj pogosto.
- Glede na ta kriterij najbolj pozitivno odstopajo sledeči tipi: intenzivno sadjarstvo, hmeljarstvo, vinogradništvo – pretežno vino.
- Najbolj negativno pa odstopajo: splošno poljedelstvo in večina govedorejskih tipov proizvodnje.

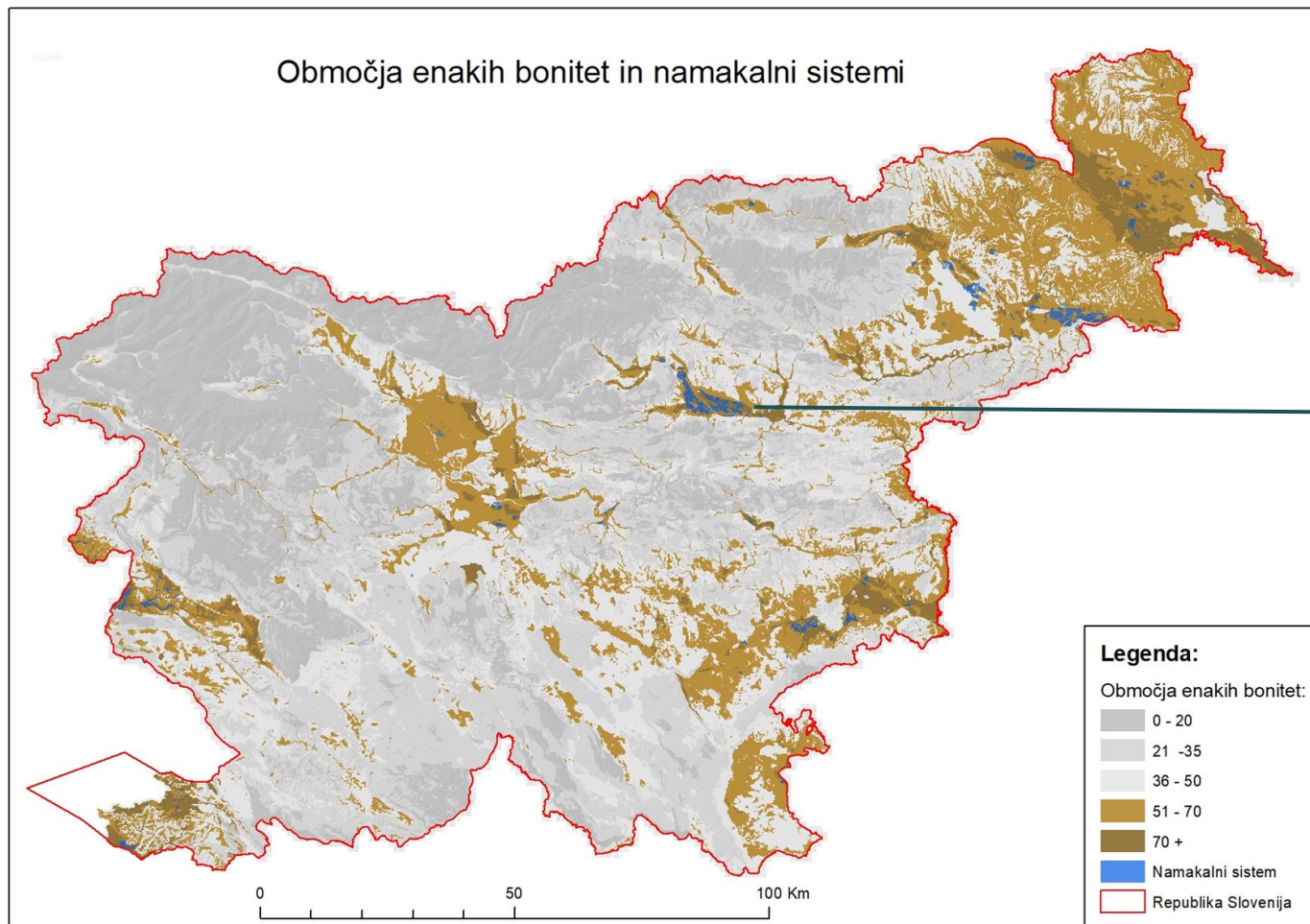
Vir: Letno poročilo o izplačanih zavarovalnih premijah za leto 2024 (ARSKTRP), Zbirna vloga 2024 (ARSKTRP)

Cilj 4: podnebne spremembe – prilagajanje

– namakana zemljišča

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

Stanje:

- Obseg površin, pripravljenih za namakanje v SI: 6.500 ha, od tega 2.500 ha za namakanje hmelja.
- V Sloveniji je delež za namakanje pripravljenih zemljišč glede na KZU med nižjimi znotraj držav članic EU, in sicer je znašal 1,1 % v letu 2020.
- Največ namakanih površin je v Savinjski dolini = hmelj.
- V glavnem se namakajo hmelj in krmne rastline.

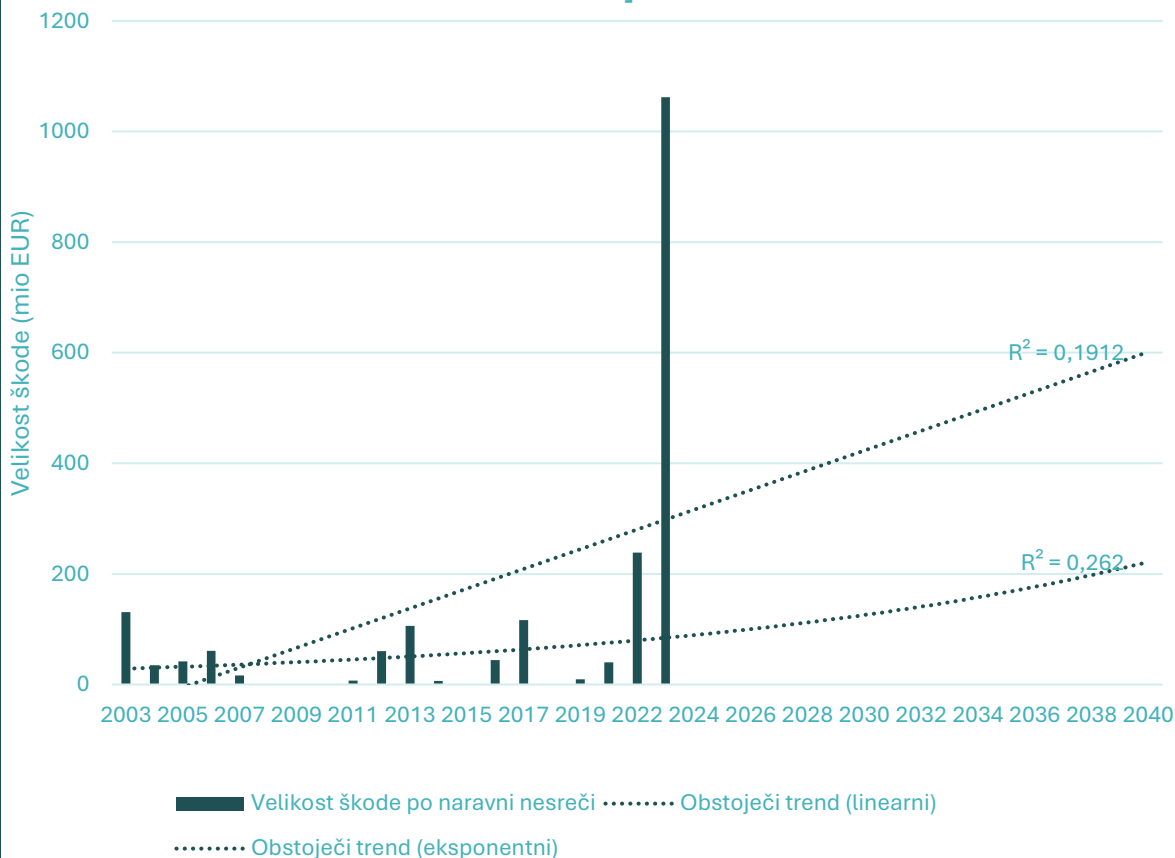
Cilj 4: podnebne spremembe – prilagajanje

– škode po naravnih nesrečah in namakana zemljišča

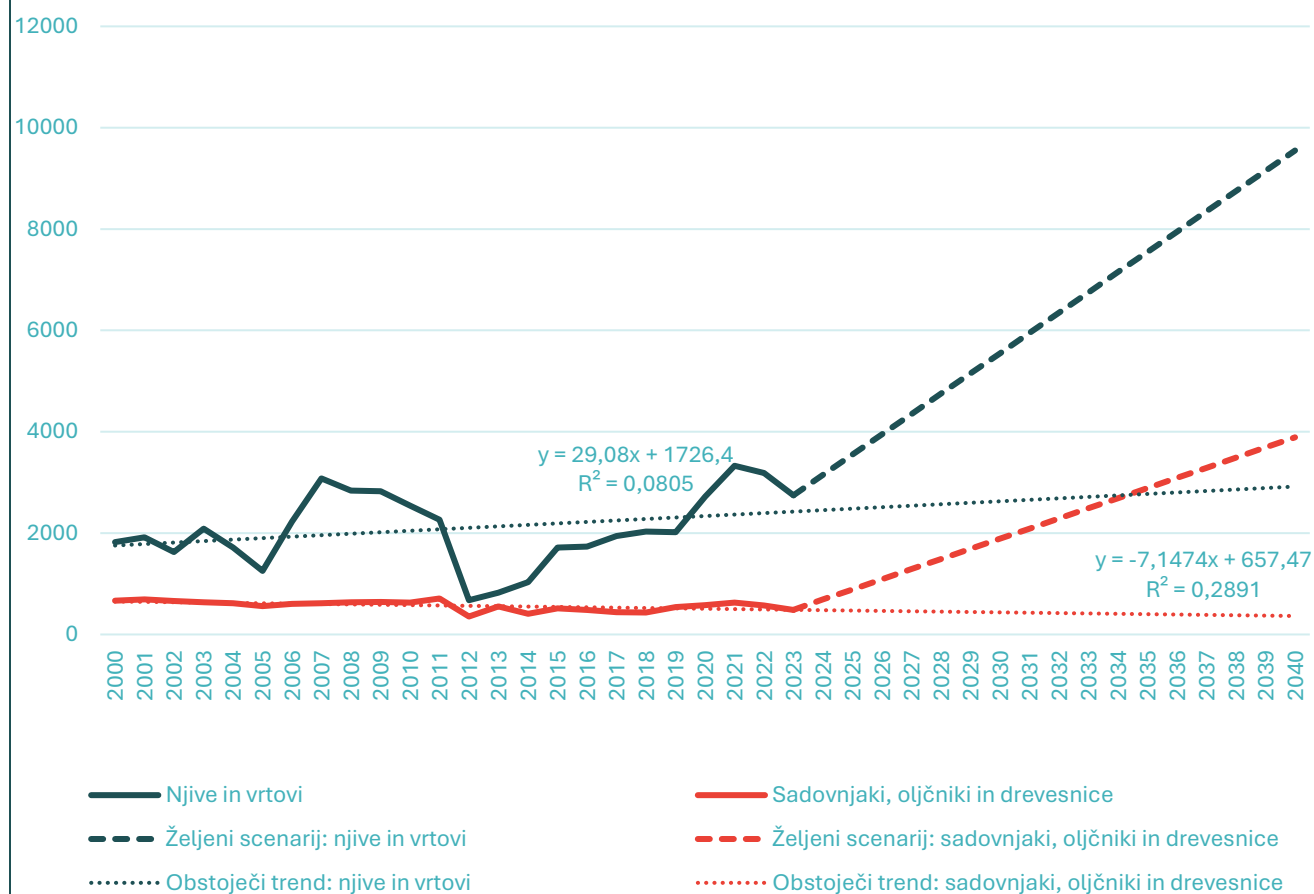

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

Velikost škode po naravnih nesrečah v kmetijstvu [mio EUR]

Namakana zemljišča po tipu rabe [ha]

Podnebna kriza in prehranska varnost

1. Dvig temperature (vročinski valovi, rapidne suše...)
2. Spremembe padavinskega režima (poplave, erozija tal, dolgotrajne suše)
3. Ekstremni vremenski dogodki (neurja, pozebe, toče)

=> posledice bodo **zelo resne**: razpložljivost vode, zgodnejše fenološke faze, nevarnost pozeb, rapidne suše, erozija, vročinski stres pri ljudeh, rastlinah in živalih... upravljanje s tveganji bo ključno (!)

=> v SI od 2003-2023 preko **900 mio € škode** (!) Velik pritisk na javne finance...

=> pod namakalnimi sistemi le dobrih **6.500 ha** KZU (cca. 1,1 % vseh KZU), od tega 2.500 ha za namakanje hmelja. Namakalni sistemi ne bodo rešili celotne krize - prišlo bo do pomanjkanja vode...

Okoljska trajnost:

Cilj 5: naravni viri – tla, vode, zrak

BF

UNIVERZA V LJUBLJANI
Biotehniška fakulteta

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

CILJ 5: naravni viri

– ključna vprašanja

Ohranjanje kakovosti tal

- Organska snov v tleh, biotska pestrost tal, preprečevanje zbijanja, erozije, onesnaženja (antibiotiki, težke kovine, druga onesnažila), eutrofikacije (dušik, fosfor)

... voda

- FFS, antibiotiki, nitrati, fosfor

... zraka

- amonijak, trdni delci, predhodniki prizemnega ozona

Ekološko kmetijstvo

- kot sistem pridelave za ohranitev naravnih virov

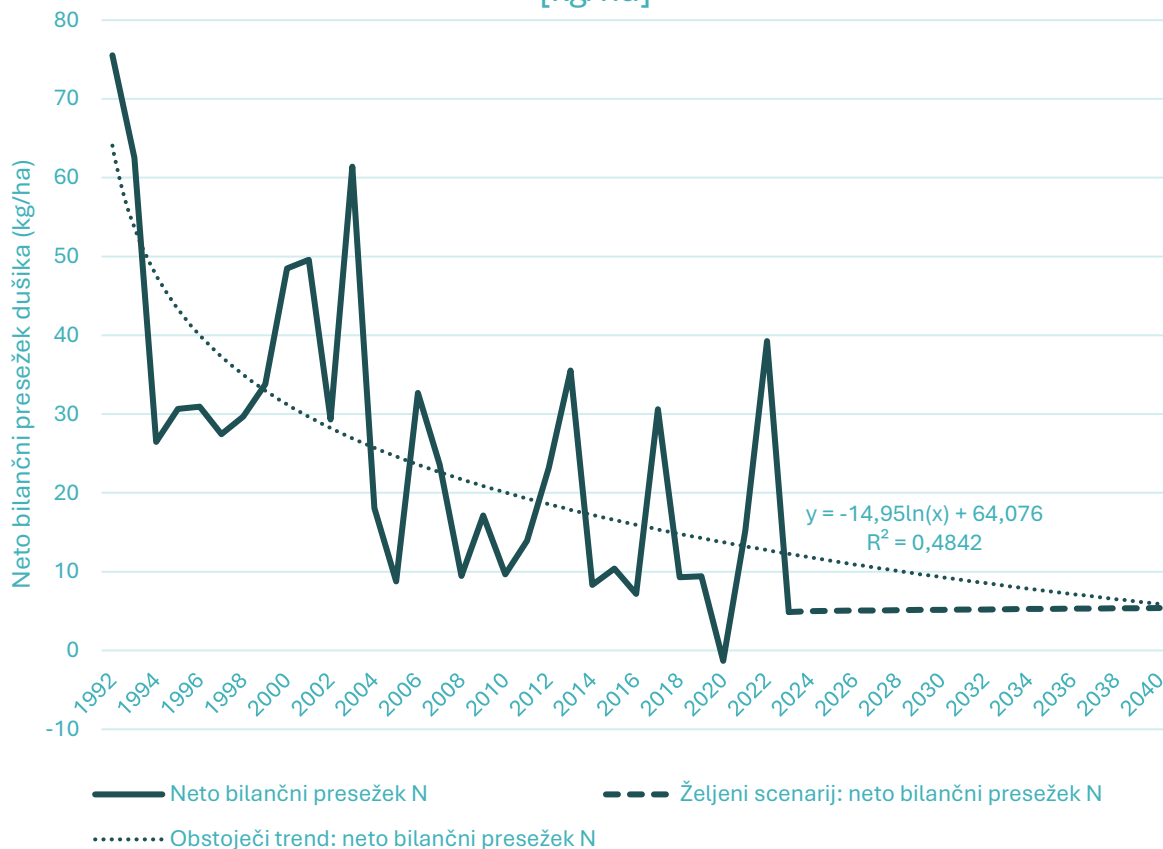
CILJ 5: naravni viri

– Bilančni presežek N in EKO kmetijstvo

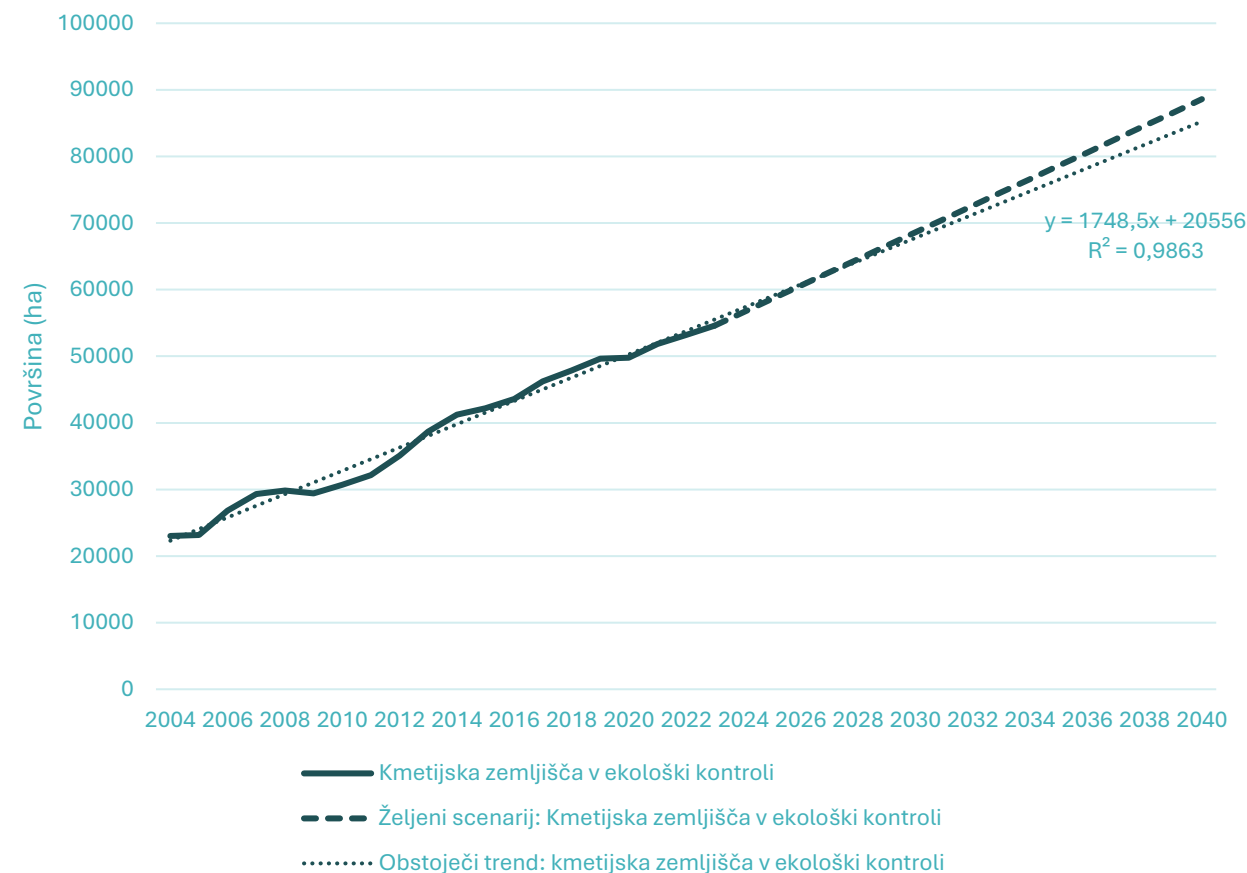

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

Neto bilančni presežek N
[kg/ha]

Kmetijska zemljišča v ekološki kontroli [ha]

Okoljska trajnost:

Cilj 6: biotska pestrost in kmetijska krajina

BF

UNIVERZA V LJUBLJANI
Biotehniška fakulteta

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

CILJ 6: biotska pestrost

– ključna vprašanja

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

Ohranjanje in obnova narave (odpornost ekosistemov v podporo kmetijski pridelavi in okrevanje ogroženih vrst)

- Ključna procesa: zaraščanje in prekomerna intenzifikacija pridelave
- Usklajevanje razvojnih in varstvenih ciljev na ravni individualnih kmetij na zavarovanih območjih
- Šibko medsektorsko sodelovanje in usmerjanja/upravljanja ukrepov na krajinski ravni

Pestrost vrst in sort kmetijskih rastlin in pasem rejnih živali

- Siromašen, ozek kolobar, zmanjšanje števila avtohtonih (lokalnih) sort in pasem -> neugoden vpliv tudi na odpornost na podnebne spremembe

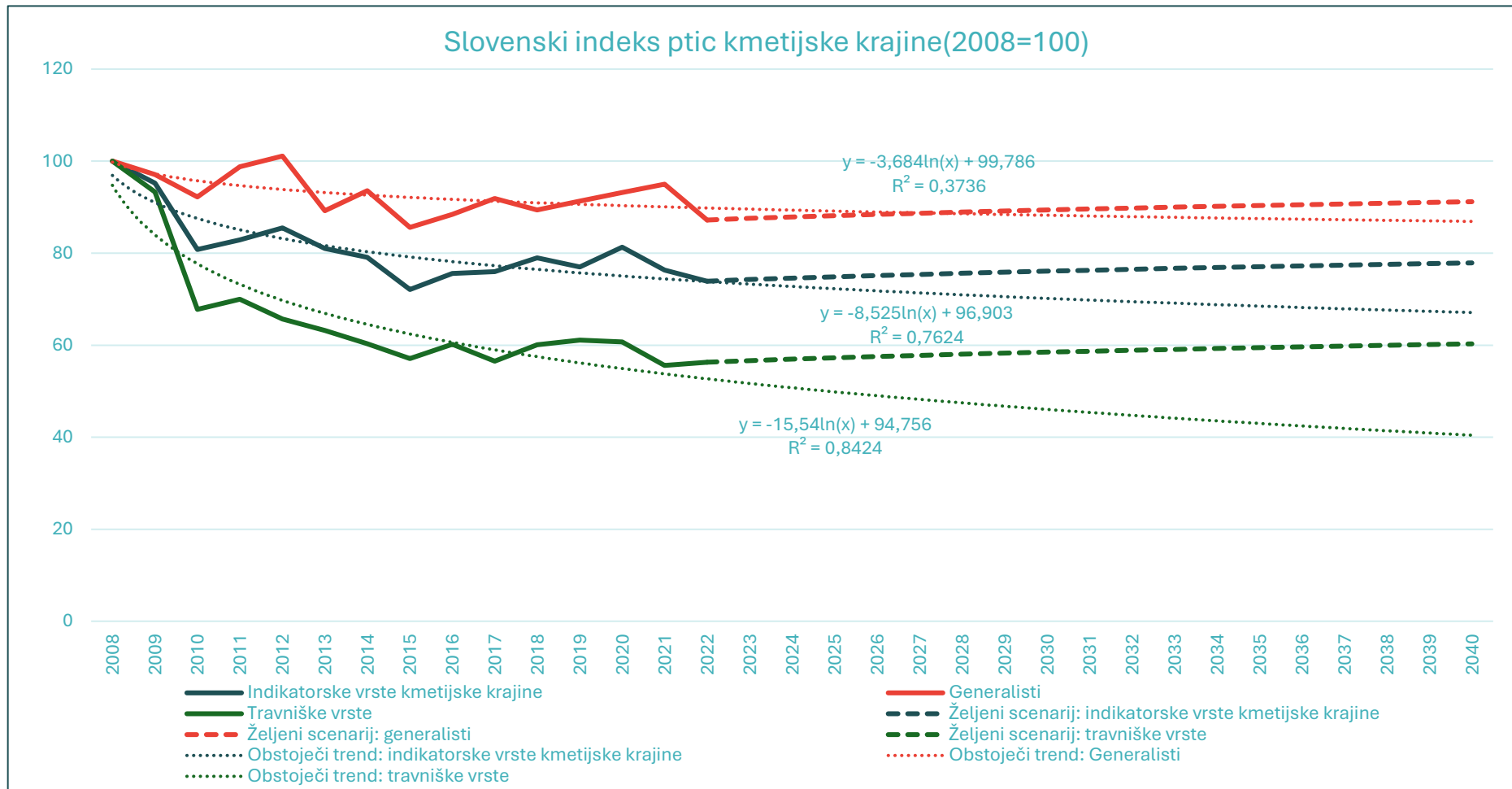

CILJ 6: biotska pestrost

– Slovenski indeks ptic kmetijske krajine

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

Družbena trajnost:

Cilj 7: generacijska prenova

BF

UNIVERZA V LJUBLJANI
Biotehniška fakulteta

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

CILJ 7: generacijska prenova

– ključna vprašanja

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

Izjemno kompleksno vprašanje, povezano s:

- **Kakovostjo življenja na podeželju** (dostop do različnih osnovnih storitev in infrastrukture, drugi viri zaslužka – delovna mesta izven kmetijstva)
- **Dohodkovnim vprašanjem kmetijstva**
- **Delovnimi razmerami na kmetiji** (možnost oddiha in nadomeščanja, zdravje in varnost pri delu, socialna varnost)
- **Splošnimi demografskimi trendi** (staranje populacije, nižja rodnost, migracijski vzorci)
- **Kulturnimi vzorci** (ugled kmetijstva, pozne predaje kmetije; deagrarizacija podeželja in konflikti med prebivalci)

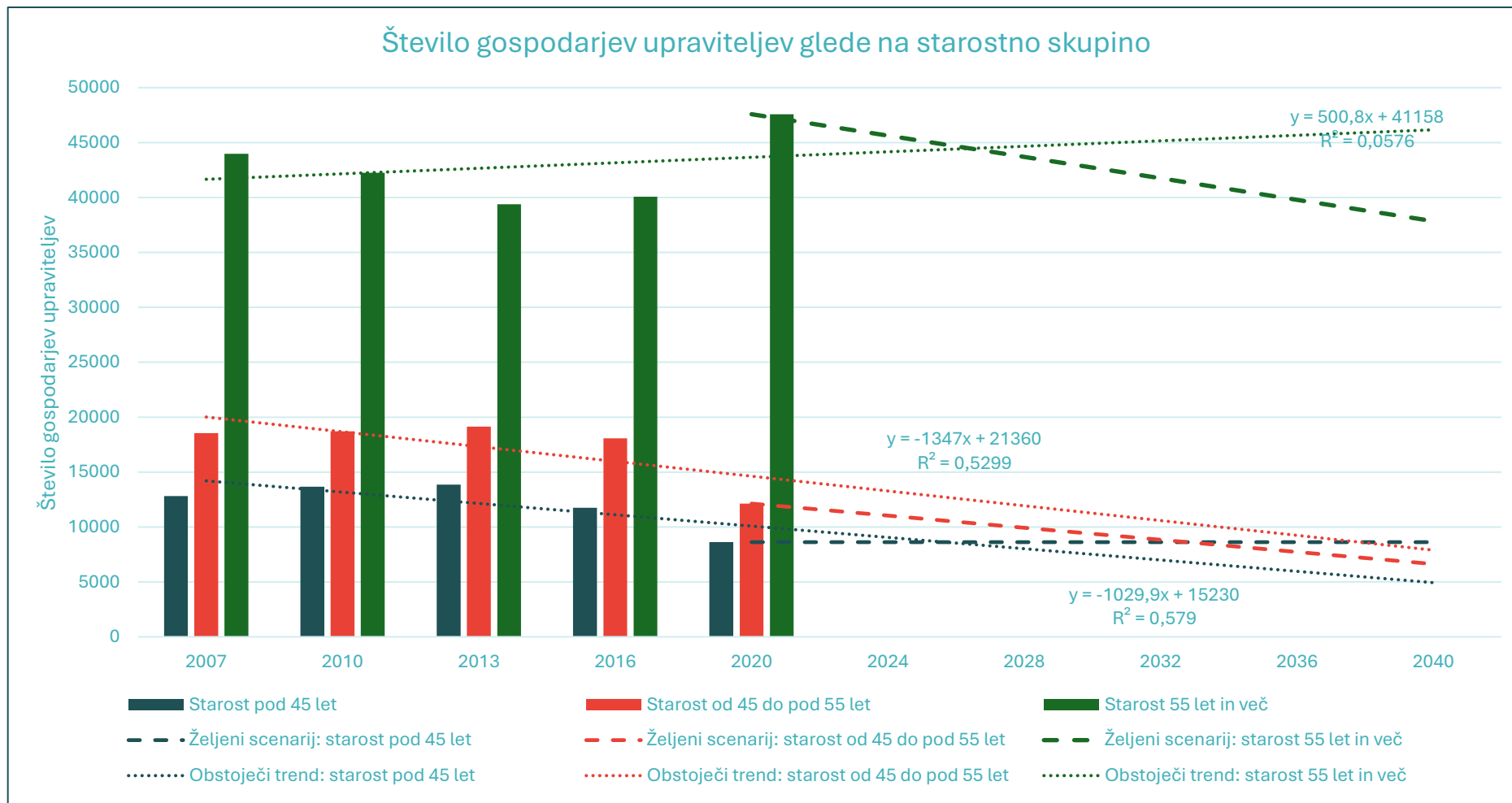

CILJ 7: generacijska prenova

– starost gospodarjev upraviteljev

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

Družbena trajnost:

Cilj 8: vitalno podeželje

BF

UNIVERZA V LJUBLJANI
Biotehniška fakulteta

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

CILJ 8: vitalno podeželje

– ključna vprašanja

Dostop do storitev:

- Osnovnih storitev (šole, vrtci, zdravstveni domovi, pošte, ...) in druge infrastrukture (cestna infrastruktura, bencinske črpalke)
- Kulturnih storitev
- Širokopasovnega interneta

Splošne demografske spremembe (staranje)

- Stvar širših trendov

Spodbujanje razvoja od spodaj navzgor

- LASi, LEADER pristop

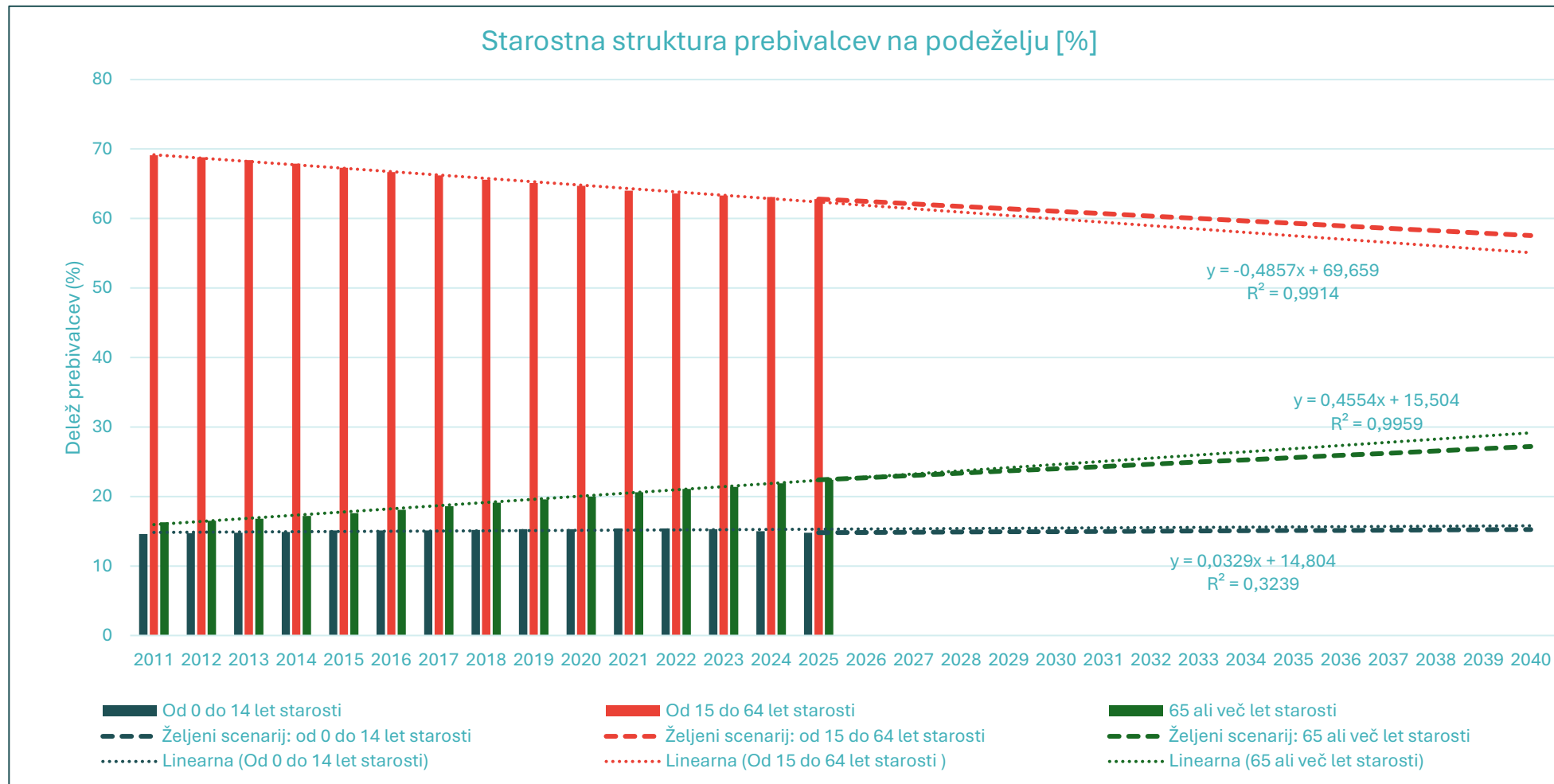

CILJ 8: vitalno podeželje

– Starost prebivalcev

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

Družbena trajnost:

Cilj 9: družbena vprašanja

BF

UNIVERZA V LJUBLJANI
Biotehniška fakulteta

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

CILJ 9: družbena vprašanja

– ključna vprašanja

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

Širok nabor vprašanj, ki zanimajo družbo (poleg okoljskih):

- **Kakovost in varnost hrane**, njen okoljski odtis, 'novi' izdelki, GSO, ...
- **Dobrobit živali** (tudi različni pogledi)
- **Zdravje in prehranske navade**, spremembe prehranskih preferenc
- **Odpadna hrana**

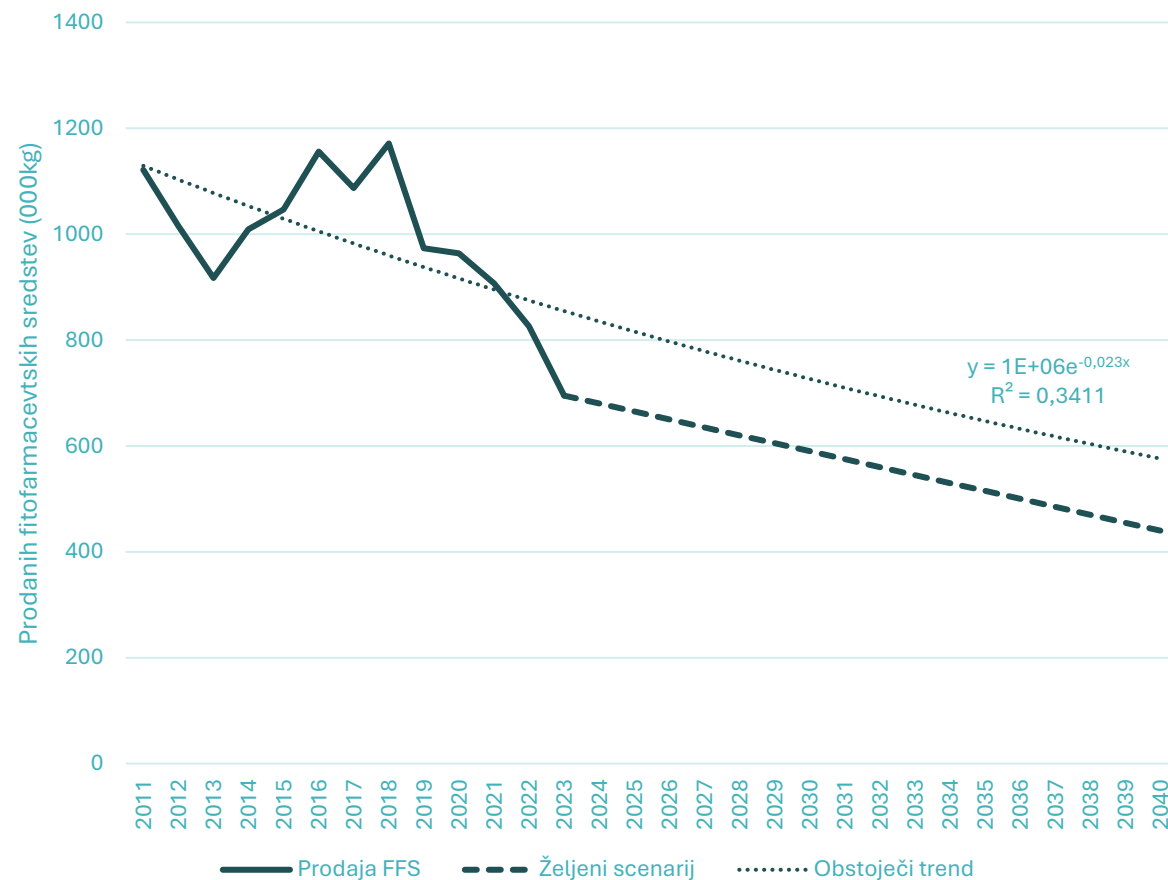
CILJ 9: družbena vprašanja

– Raba FFS in antibiotikov

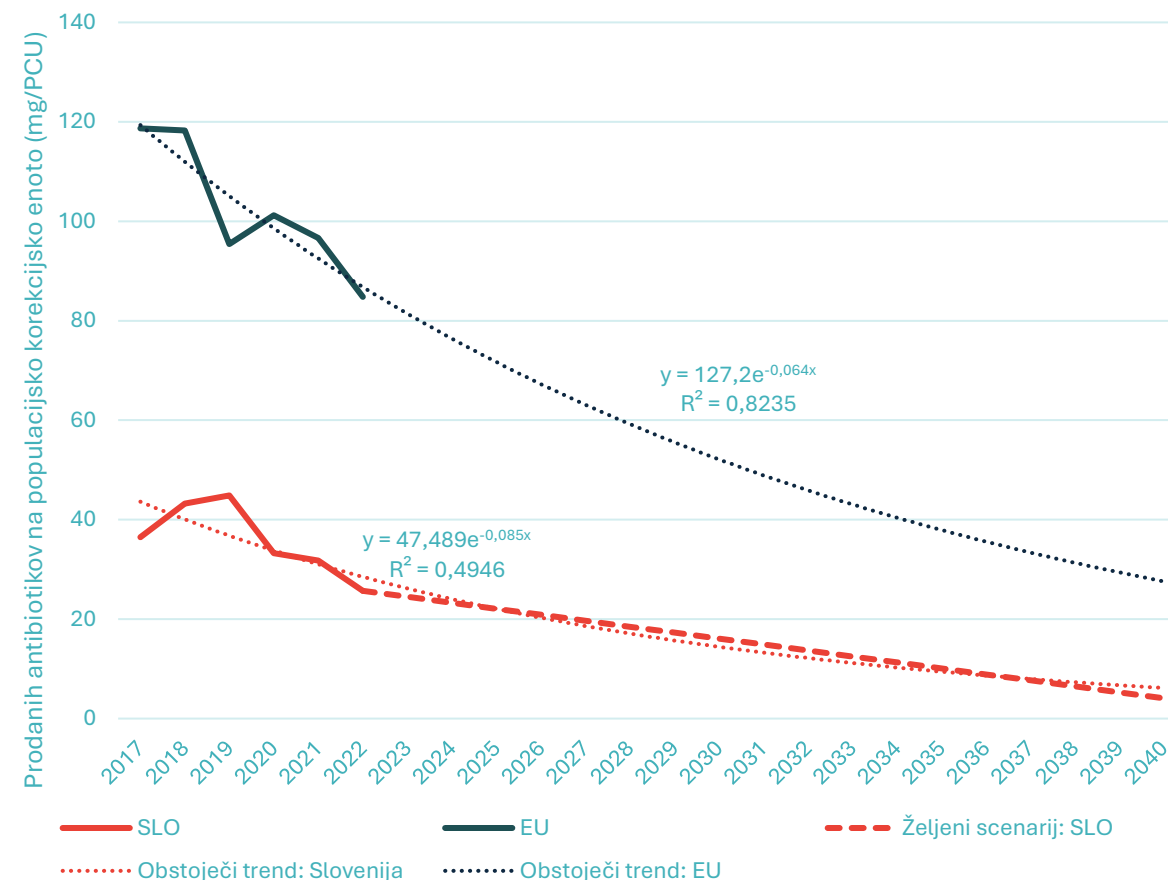

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

Prodaja / raba FFS v Sloveniji [000 kg]

Prodaja antibiotikov v živinoreji [mg/PCU]

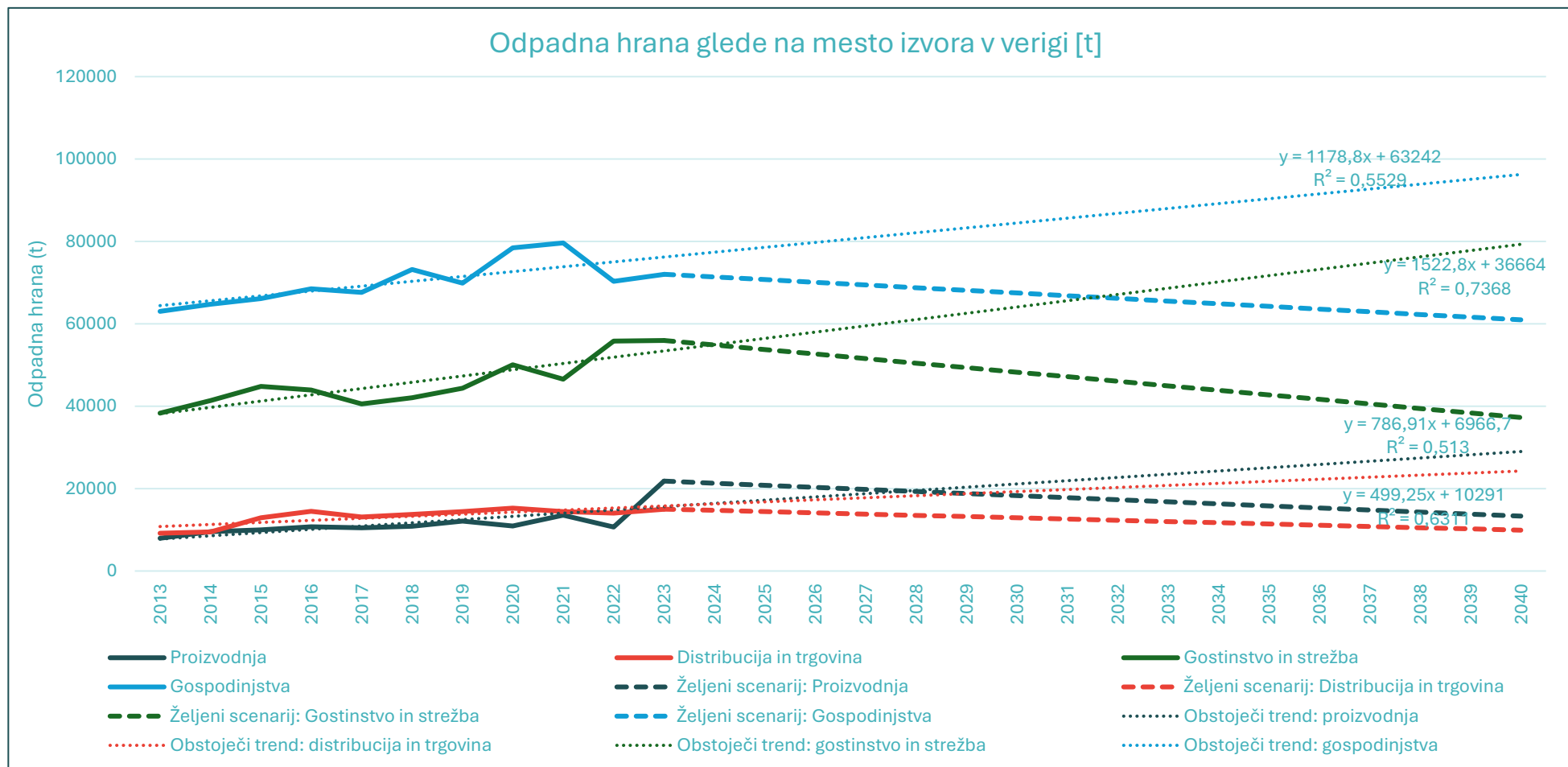

CILJ 9: družbena vprašanja

– Odpadna hrana

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

Horizontalni cilj:

Cilj 10: Sistem znanja in inovacij v kmetijstvu – AKIS

BF

UNIVERZA V LJUBLJANI
Biotehniška fakulteta

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

CILJ 10: znanje in AKIS

– ključna vprašanja

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

Usposobljenost, znanje in razvoj človeških virov

- Izobrazbena raven kmetijskih pridelovalcev
- Nizek vpis v srednje/višješolske in visokošolske programe na področju kmetijstva
- Prenova učnih/študijskih programov z novimi vsebinami: podnebne spremembe, agro-ekologija, digitalizacija, varstvo narave, mehke veščine ...
- Dvig kompetenc svetovalcev in raziskovalcev v kmetijstvu za različna področja trajnosti, novih tehnologij in konkurenčnosti

Učinkovitost sistema AKIS in prenos znanja v prakso

- Boljša organizacija in učinkovitost institucij oziroma sistema AKIS
- Dvig kakovosti in relevantnosti raziskav na prioritetnih področjih za slovensko kmetijstvo ter učinkovitost sodelovanja s prakso (boljša organizacija prenosa)
- Razvoj, izmenjava in prenos novega znanja v kmetijsko-prehranski sistem;
- Več transparentnosti na področju rezultatov raziskav in njihov prenos čim širše v prakso
- Okrepljeno financiranje AKIS in močnejše vsebinsko spremljanje sistema AKIS ter spremljanje učinkov sistema AKIS

Digitalizacija

- Uvajanje sodobnih tehnologij
- Digitalna transformacija z novimi oblikami sodelovanja in mreženja ter novimi pristopi

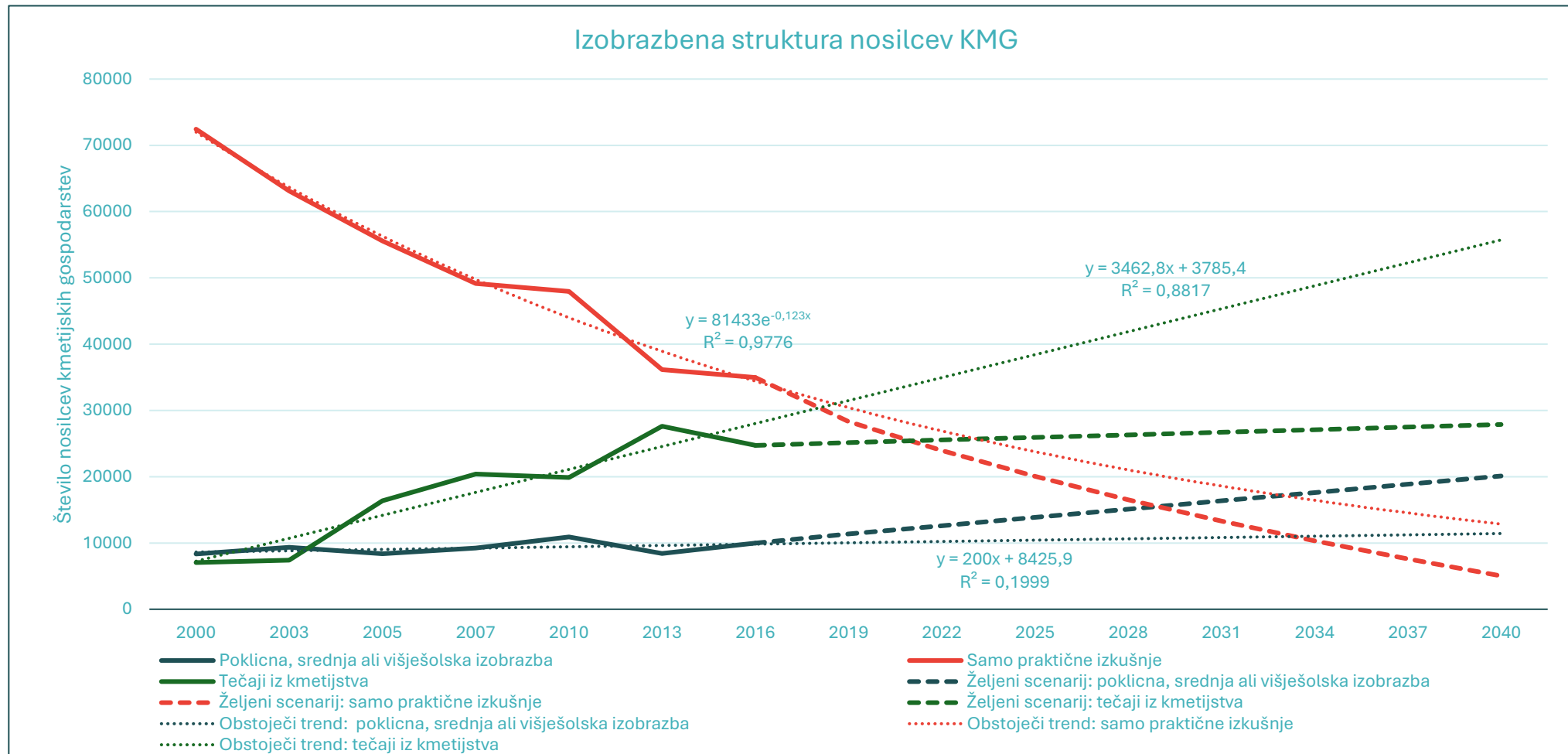

CILJ 10: znanje in AKIS

– izobrazba nosilcev KMG

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

SKLEPI

BF

UNIVERZA V LJUBLJANI
Biotehniška fakulteta

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

Zaključna misel

– Gradivo

- ... je strokovna podlaga za pripravo Vizije, ki temelji na podatkih (kazalniki), dejstvih (aktualno znanje), trajnostnem pristopu ter veljavnih EU in nacionalnih strategijah
- Temelj je na dejstvih utemeljen pristop in zorni kot kmetijsko-prehranskega sistema.

– Ugotovitve

- Zaostajanje na različnih področjih glede na želeno stanje.
- Nujnost sprememb v konceptu javnih politik in krepitev mehanizmov v podporo Viziji.
- Delno šibki podatkovni in analitični viri glede na kompleksnost tematike.
- Zahtevnost usklajevanja med prioritetami. Zahtevano multi-disciplinarno znanje in usklajen pristop.

